

"LIETUVA", SAVAITINIS LAIKRASČIUS  
IŠEINA KAS PENTYNYČIA, CHICAGO, ILL.  
Prenumerata metams:  
Sav. Valstijoje, Kanadoje ir Meksikoje \$2.00  
Kitose vietose \$3.00  
Prenumerata apmokama iš vienos. Prenumeratos ne-  
tas skaitosi nuo dienos užsakyto, ne nuo šaukio mėn.  
Apie prenumeratą ir kitus dalykus rašyti adresuok:  
A. OLSEWSKI  
3252 SO. HALSTED ST. : : CHICAGO, ILL.

# LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"  
PUBLISHED EVERY FRIDAY AT CHICAGO, ILL.  
Yearly subscription rate:  
In the United States, Canada and Mexico \$2.00  
To Foreign Countries \$3.00  
Advertising rates on application. Address  
all communications to publisher:  
A. OLSEWSKI  
3252 SO. HALSTED ST. : : CHICAGO, ILL.

Nr. 19 CHICAGO, ILL., PENKTIDENIS, 8 d. GEGUŽIO, (May), 1908 m. Metas XVII  
Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office at Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879.

## POLITISKOS ŽINIOS.

### MAKSOLIJAI.

3 d. kovo, caro rūmė Carskame Sele apvaikščiojo vestuves: apsi- vedė brolis Svedijos karaliaus su maskolijai kunigaikščiu Povilo. Vestuvės atbuvo labai iškilmin- gai, jose dalyvavo augstesnieji Maskolijos urėdninkai ir svetimų kraštų diplomatai. Buvo kalbos, kalbėtojai stengėsi ir padangas kelti nuo amžių besitraukiančius draugiskius ryšius tarp Svedijos ir Maskolijos, nors istikro didelio draugiskumo tarp Svedijos ir Mas- kolijos niekada ne buvo.

Maskolija Svedijai daugiau blo- go negu gero padarė, nuo jos pavė- ržė didesnius žemes plotus negu visa dabartinė Svedija. Estonija, Finlandija, Peterburgo gubernija, net didesnė pusė Lat- vijos tai vis žemes plotai kita kart Svedijai prigulę; jie mas- kolij po kruvinų karų nuo Svedijos atimti. Gero gi Maskolija Svedijai nieko nepadarė. Dar pe- reitose metuose buvo užgimę tarp Svedijos ir Maskolijos tiep dideli nesutikimai, kad Europoj laukė jau karo. Mat Maskolija buvo sulaužusi senus sutarimus ir ban- dė rengti tvirtoves ant Finiškos jurių kijos salų. Svedija prote- stavo, kad Maskolija jos protestų ne paše. Išsizadėjo savo mirių vien tasyk, kada Svedija parėmė didesės Europos viespavėstis. Jų protestų pabugo Maskolijos vald- ninkai tiep begėdškai mėgstanti lysti i svetimą darą, jeigu tik jau- čia, kad dabotojai darzo yra silp- ni; prieš drutis carai paprastai nusilenkia.

4 d. kovo Peterburge buvo ki- tos, tiepi gana iškilmingos ve- stuvės: tekejo mat dukte minist- rų pirmininko Stolypino už lai- vyno oficio Racko. Vestuvės daly- vavo maskoliskieji aristokratai, urėdninkai ir svetimų kraštų reprezentantai. Jaunavedys yra Maskolijos laivyno reprezentu Vo- kietijoj.

4 d. geguzio ant upės Dnepro, Mogilevo gubernijoj, paskendo ga- benantis grįžtančius iš čerkės na- mon kaimiečius garlaivys. Tas atsitiko netoli Bykovo. Prigėrė prie to 120 kaimiečių. Ir tas atsi- tikimas rado, kad garlaiviai pe- prižiurimi valdžios.

[Siver] i Persiją maskoliai ne- grįžta namon, bet žengia vis gi- lyn i Persiją. Dabar jau maskolij rankose yra dideli žemes plotai siaurinėj Persijoj ir i šį jų geruoju jie ne pasitrauks; Persija išvyti maskolij ne įstengs, nes jos kariu- menė prastai organizuota, o dar grėsičiau apginkluota. Galetų nuo- laikais padaryti maskolius vien kitos viespavėstis.

Maskoliskieji biurokratai siun- do vis ant Finlandijos caro vald- zia, reikalauja apribuoties jos savistovystės. Ir caras siundym- ty klausio, nes jis remiasi ne ant žmonių, bet ant biurokratų; ne žmonės, bet biurokratai palaiko sostą, o caras pats ir nežino, ko žmonėms reikia, jis, nuo žmonių atsiskyręs, jų reikalų nesupranta, todėl rupinasi vien biurokratų rei- kalais, o tų gali daryti vien su žmonių skriauda. Paklausęs bio- rokratų šauksmo, caras išvaikė Finlandijos seimą, kadangi buk jame buvo per daug socialistų pasiuntinių. Be abejonės nauji rin- kimai, kaip rinkimai trečiosios du- mos atstovų, bus jau ant kitokių ne- gu senieji pamatų. Juk už Fin- landijos laisvę nebus kam užstoti. Matyt caro valdžia jau nuo se- niai rengėsi apribuoti Finlan- dijos savistovystę, nes eimė i Fin- landiją vis daugiau ir daugiau maskolij kareivių, kad jie nu- gaudintų laisvės reikalaujančius finus, arba jeigu tas negelbėtų, žmonių sukilimą karinmenės spē- ka numalšinti. Griebiasi mat jau ir krašto augščiausiai kultūriškai pakilusio ir daugiausiai laisvių tu- rėjusio. Pirmo caro valdžia Fin- landijos ne kiūdė, nes turėjo ga- na darbo su lietuviais, lenkais, Kaukazo tautoms ir žydais. Tas tautas labiausiai persekiojo, pan- čiojo. Dabar griebiasi jau ir Fin- landijos; matyt jaučia, kad pir- mųjų persekiojė jie jau ganeitina- ai panchoti, priešintiesi negalės.

Ar savo manyuose ne apsiriks, tų tik ateitis gali parodyti. Ne rei- kia užmiršti, kad stygos ne gali- ma per daug tempti, nes per daug įtempta, ji truksta, o jau nutru- kusi - nevisada galima sumegsti. Teip yra ir su žmonių persekioji- mu: ir žmonių persekiojimui turi turėti rubežį. Jeigu tik valdžia tų rubežių peržengia, labiausiai persekiojami ir įbauginti žmonės sukyla. Tas gal atsitikti ir be abejonės turės atsitikti, ir Mas- kolijoj, kadangi persekiojami žmo- nių paprastai nežino nė kada, nė kur reikia apsiginti: jeigu jaučia, kad žmonės įpuola i apatiją, val- dzia juos varžo, bet varžymai tan- kiausiai ir miegančius iš miego prikelia. Valdžios siuntimai ir persekiojimai sukelia vėl dabar jos paalsintus žmonis. Reikia vien- geisti, kad tas atsitiktų kuo grei- čiaus.

Teisybė, Maskolijos biurokratai ne visus lygiai persekioja: vienus labiau, kitus mažiau, iš didesnių persekiojimų vieni, kiti turi sioki- kią tokią naudą. Tokiu būdu, palengvinimui sau darbo, caro val- dzia piudo apgyvenčias Maskolij- jaus tautas, išpažintuos visokių ti- kėjimų, luomas, o drauge span- dzia visus, nuo pančiojimo ne pa- silitusioja ne neva valdžios ap- dovanotieji. Tikrą naudą iš žmonių pančiojimo ir jų besipiovimo turi vien biurokratai.

Tokią vienok politiką valdžia gali vartyti tik tol, kol žmonės ne- susipranta, kad net jos kokias luomas ir privilegijos tikėjimui suteiktos yra tik trupiniai be ver- tės, už kuriuos net apdovanotiems reikia per brangiai užmokėti. Kad tos dovanos yra vien kaipi kaulas numestas i šunų pulką, kad jie susipiautų, o jiems besipiaujant, kad pračivys galėtų ramiai pro juos pračiti.

Tą revoliucijos mete suprato jau visų partijų bent doriesnieji vadovai, bet tarp minių, matyt, dar tikro supratimo nebuvo, to- dėl išgaudius valdziai doriesniu- sius vadovus, kitiems prasišalinus i užrubežius, neisupratusių mi- nios nežinojo kur žengti, jos vėl užmigo, o biurokratai vėl draskė valdzias i savo rankas. Bet amžinai tiep nebus. Apšvie- timas juk, nors valdžia ji stabdo, visgi platinasi tarp žmonių, o su juom ir supratimas visų valdžios rengiamų žabangų.

### ANGLIJA.

Anglijos valdomose Indijose, Himalajų kalnų apskrčiuose prieš Anglijos valdžią sukilo čia buviai kuriuos perėmė kaimyniško krašto, Afganistano gyventojai. Angli- jos valdžia suvaldymui sukilimo, i Himalajų kalnus išsiuntė pulki- ninką Wilcox. Jam, teisybė, pasi- sekė sukilusius kalniečius keliuose mušiose sumusti ir nuvyti toliau i kalnus, bet jiems pagelbon pa- siskubino du pulkai ginkluotų af- ganų. Viena jų dalis užpuolė ant esančios Khyber perėjime tvirt- vės, bet jos paimti neįstengė, už- puolimą jų anglijonai atmuše. Ki- ta afganų dalis traukia per kitą perėjimą.

Anglijos randas per laikraščius ramina žmonis, įkalba, buk padė- jimas ant Indijų rubežias eina ge- rai, o tų gali daryti vien su žmonių skriauda. Paklausęs bio- rokratų šauksmo, caras išvaikė Finlandijos seimą, kadangi buk jame buvo per daug socialistų pasiuntinių. Be abejonės nauji rin- kimai, kaip rinkimai trečiosios du- mos atstovų, bus jau ant kitokių ne- gu senieji pamatų. Juk už Fin- landijos laisvę nebus kam užstoti. Matyt caro valdžia jau nuo se- niai rengėsi apribuoti Finlan- dijos savistovystę, nes eimė i Fin- landiją vis daugiau ir daugiau maskolij kareivių, kad jie nu- gaudintų laisvės reikalaujančius finus, arba jeigu tas negelbėtų, žmonių sukilimą karinmenės spē- ka numalšinti. Griebiasi mat jau ir krašto augščiausiai kultūriškai pakilusio ir daugiausiai laisvių tu- rėjusio. Pirmo caro valdžia Fin- landijos ne kiūdė, nes turėjo ga- na darbo su lietuviais, lenkais, Kaukazo tautoms ir žydais. Tas tautas labiausiai persekiojo, pan- čiojo. Dabar griebiasi jau ir Fin- landijos; matyt jaučia, kad pir- mųjų persekiojė jie jau ganeitina- ai panchoti, priešintiesi negalės.

Gal tas ir pasiseks padaryti, bet visgi ne tiep umai ir ne tiep- lengvai kaip randas užtikrina. In- dijų kalnuose jau ne kartą buvo žmonių sukilimai, o karai su Af- ganistanu budavo labai kruvini ir traukėsi ilgai, tai ir dabar negali umai pasibaigti. Teisybė, Angli- jos randas užtikrina, jog Afgani- stano valdonas priešinasi karui su Anglija, bet tas nieko ne reikia: gana, kad ant Indijų užpuolė jo pavaldiniai. Be abejonės Anglija stengsis siųsti savo karinmenė i Afganistaną nubauti bent paru- bežių gyventojus už užpuolimą. [Siver] už anglijonams, jau ir Af- ganistano valdonas, ar jis nori ar ne, turi ginti savo krašto rube- žius. Jeigu jis ne gintų, gins juos be jo pavaldiniai. Taigi kruvino karo su Afganistanu An- glijai sunku bus išvengti.

Indijų sostipilė Kalkuttaj ang- liškos valdžios susekė revoliucio- nieriską sukalbį čia buvių. Iš pa- imty raštų susekė, jog čia buviai buvo pasirengę dinamito bomboms užmušti Indijų karaliaus vietini- kų jenerolą Kitchenerą ir kitus angliškus urėdninkus. Surado ir ginklų krautuvę. Angliškieji urėdninkai pripažysta, jog iš pa- imty raštų matyt, kad čia buvių buvo rengiamas sukilimas visose Indijose prieš Anglijos valdžią. Taigi mat ramumu Indijose ang- lijonai negali girtiesi.

### PRANCUZIJA.

4 d. geguzio Prancuzijoj atsi- buvo rinkimai miestų ir valsčių viršininkų. Paryžij i miesto ro- dą pirmą kartą likosi išrinkta socialistė mergina, Jeanne Laloe. Ji gavo beveik trigubai daugiau balsų negu jos priešininkas vyri- škis Paul Escudier. Mat valsčių viršininkų rinkimuose Prancuzijoj šimet moterys pirmą kartą dalyva- vo.

Šimetiniuose miestų rodų rin- kimuose daugiausiai balsų laimėjo radikalai ir radikalai socialistai, daugiausiai gi balsų nuždė naci- onalistai ir social-demokratai, tai- gi iki šioliskieji karsčiausieji priešininkai. Prancuzijos laikraščiai rugoja labai, kad disciplina armijoj ir laivyno tarnaujančių puola, o per- tai puola ir visa vertė Prancuzijos kariškų pajėgų, jos atsigynimo spēkos cina silpnyn ir tai dėl agi- tacijos Lygos kariuomenės prie- šininkų. Net per tankiai pasitaiko, kad kareiviai ir jurininkai atsisko- pildyti oficiojų prisakymus. Dėl apsilaidymo jurininkų buvo jau ne mažai nelaimingų atsitikimų Prancuzijos laivyno.

### PORTUGALIJA.

Portugalijos parlamentas likosi susauktas naujojo karaliaus; jis pats ji atidarė. Savo kalboj iš- peikė užmusimą savo tėvo ir bro- lių.

Valdžia užbaigė jau tirinėjimą užmusimo senoj karaliaus ir so- nios įpėdinio. Pasirodė, kad suo- kalby ant karaliaus gyvasties da- lyvavo augstas užimamasis vietas ypato, net augsti urėdninkai ir jenerolai. Todėl manoma, kad karalius Manuel, bijodamas, kad aikštens gali išeiti visa networka viespavėstij, kas, žinoma, Portu- galijos įtekė ir kreditą nupuld- ty užrubežiuose, nenori tęsti per- toli tirinėjimo, o jau ypač bijosi teismui atiduoti suokalbio sanarus. Karalius nori pagarsinti at- leidimą visiems suokalbyj dalyva- vusiems ir kitiems politiskiams prasižengėjams.

Karalius Manuel liepė pagarsi- ni, jog jis iš savo kisenais užmo- ka tuos pinigus, kokius užmuštas jo tėvas, be tautos atstovų žinios paėmė iš viespavėsties izdo.

## IŠ LIETUVOS.

### IS VILNIAUS.

Kovo 26 Vilniaus Tikiemie Ru- sai padarė savo susirinkimą (atė- jo apie 30 žmonių), kuriame da- giausiai kalbėjo apie Vilniaus universitetą. Dauguma kalbėtojų sakė, universitetas Vilniuje butų netik bereikalingas, bet ir kenks- mingas, nes lenkai - studentai su- lenkins visą kraštą. Kai kurie buvo tos nuomonės, kad universi- tetas galima įsteigti, bet priimant i jį lenkų tik kurį procentą (kaip dabar žydai priimami universi- tuosna). Tiktai vienas gendin- gubernatoriaus rastinės valdinin- kas Kon grynė universiteto reika- lingumą. Susirinkimas nutarė ru- pinis: 1) kad jokiū būdu Vil- niuje nebutų įsteigtas universi- tetas; 2) kad miesto komisijon, ku- ri svarsto klausimą, ar reikalinga kokia ir kur įsteigti Lietuvoje augstausioji mokykla, būtų išrin- kti visų esančių Lietuvoje rusų or- ganizacijų atstovai.

Caro įsakymu laikinai (ligi Vil- niaus vyskupystės vyskupo pa- skyrimo) prasišalinti nuo vietų vie- tiniai Vilniaus kapitulios kunigai, Bisinirski (soc-dem. partija), Parkovski Smierka ir Nochim Pac- kovi (uždr. d.).

27 bal.: Romaška (agitacija) Benys ir Levit (uždraustoj drau- gijai), Arons (uždr. dr.).  
29 bal.: Sapovalas (soc-dem. p.), Serbiei ir Olševski (uždr. d.), Postriekla (uždr. dr.).  
30 bal.: Viazner (uždr. dr.), Kaplan (uždr. dr.) ir pasikėsi- mas užmušti), Salachman (uždr. d.).  
1 geg.: Zarička (uždr. dr., plė- šimas, užmušimas), Novik ir Mar- mel (uždr. dr. ir plėšimas).  
2 geg.: Kolpa, M. Olševski, Juozas ir Aleksandra Griniai, Bisinirski (soc-dem. partija), Parkovski Smierka ir Nochim Pac- kovi (uždr. d.).

akto, kuriame atsisakė išrinkti iš savo tarpo vyskupystės admini- stratorių.

Nubauti šie kunigai - pralotai: Augustinas Lipinski, K. Buiko, J. Kurčevskis, J. Ganusevičius, V. Kliučinskis ir J. Sašovskis. Kanauninkai: V. Franckevičia, K. Majewskis ir A. Sawickis.

Kovo 28 d., policija suėmė Chemiskai techniškos mokyklos mo- kinį J. Kevličą.

Gubernijinės valdybos patarė- jai, pp. Jaroševskis ir Pugaikov, jau priėmė nuo kapitulios visus kontraktus, kurie buvo padaryti su namų gyventojais ir visus ki- tus dokumentus.

Balandžio 4 d. Vilniaus karo teisme buvo nagrinėjama byla tri- jų junkerių: Mykolo Bazloskio, Alfredo Skrodero ir Jono Rein- holzo (latviai), kaltinamų pagal 1 pnt. 123 str.

Jie visi sėdi jau hauptvachtoj nuo rugpjūčio mėn. 1907 m.

Sepatas atmetė rusų laikraščio "Utro" redaktoriaus inžiniero Prozorovo kasacijos skundą, ku- ris buvo Vilniaus teismo runų pasmerkta viename mėnesiui tvir- toven.

Kovo 29 d. Vilniaus apskrčio teisme buvo nagrinėjama byla bu- visio lenkų laikraščio "Gazeta Wilenska" redaktoriaus p. M. Ro- mero, kaltinamo už spaudos įsta- tymų peržengimą. Teismas pri- pažino jį kaltu ir nubaudė 25 rb. baudos.

Vilniaus dalininkai gavo leidi- mą įsteigti naują "Vilniaus Dai- lės Draugiją". Jos tikslas:  
I. a) Suvieninti vietinius daili- ninkus ir mylėtojus be tautos skir- tumo.  
b) Lavinti ir platinti dailę Vil- niaus gubernijoje.  
c) Paskatinti dalininkus ir vi- sokias dailės įstaigas ir vertei- stės Vilniaus gub.

d) Rūpintis palaikymu ir už- laikymu senovės dailės paminklų. Tam tikslui draugija: stei- gia stipendijas, duoda pasalpą, ski- ria konkursus ir dovanas. Taiso dailės darbų rinkliavas (kolekci- jac) ir dailės Muzejį Vilniuje. Taiso visokius dailės vakarus, lek- cijas, skaitymus ir pasilinksmi- nus, turi knygyną, leidžia dailės spaudinius, išrašo žurnalus, kny- gas, yvairią dailės medžiagą ir spaudinius.

Taiso savo būste dalininkų susirinkimus bendram darbiui. Taiso ekskursijas i yvairių Rusi- jos miestų ir užsienius atlankyti dailės muzejus, o taip pat ekskur- sijas i apygardas etudams daryti. Kad apsaugoti senovės triobas ir kitas senovės liekanas, draugija nupiešia jas ar fotografuoja. Taiso dailės darbų literiją ir licitaci- jas. Apima apsvastyti klausni- mus senovės dailės paminklų at- naujinimo. Pagelbi gauti užsaky- mus sulys specialiskumo su draugijos gvarancija. Apstarso dailės išlavimo klausimus.

Paskutinėmis dienomis buvo daug kratų. Krėtė kone visos Plocko gatvės namus. Krėtė kai-kuriuos žmones, kurie gyvena netoli Lukiškių kalėjimo.

Balandžiui baigiantis ir pradžioj gegužės mėn., bus šitokios poli- tikos bylos negrinėjamos Vilniaus Teismo Rumo pačiame Vilniaus mieste:

27 bal.: Romaška (agitacija) Benys ir Levit (uždraustoj drau- gijai), Arons (uždr. dr.).  
29 bal.: Sapovalas (soc-dem. p.), Serbiei ir Olševski (uždr. d.), Postriekla (uždr. dr.).  
30 bal.: Viazner (uždr. dr.), Kaplan (uždr. dr.) ir pasikėsi- mas užmušti), Salachman (uždr. d.).  
1 geg.: Zarička (uždr. dr., plė- šimas, užmušimas), Novik ir Mar- mel (uždr. dr. ir plėšimas).  
2 geg.: Kolpa, M. Olševski, Juozas ir Aleksandra Griniai, Bisinirski (soc-dem. partija), Parkovski Smierka ir Nochim Pac- kovi (uždr. d.).

Be to gegužės mėn. bus nagri- nėjama eile politikos bylų Kaune ar Panevėžyje. Vieta dar nepa- rinka.

Kovo 27 d. Vilniaus apskrčio teismas nagrinėjo bylą rusų laik- raščio "Svobodnaja Zizn", kuris išeidavo panedėliais Vilniuje, re- daktoriaus P. Petrovo, kuris bu- vo kaltinamas už patalpinimą Nr. 9 perytų metų cilių "Prieš pakar- sian" ir už tilpusiame pačiame numeryje straipsnį "Ruma". Teis- mas p. P. Petrovą išteisino. Gy- nės priešekius advokatas Vigod- skis.

Vilniaus apskrčio teisme nuo balandžio 1 d. prasidėjo visa eilė kriminališkių bylų, nagrinėjamas kurių prasitėsė ligi balandžio 8 d. (iš "V. Z.")

### IS MALETŲ.

#### Vilniaus gub.

Vienas žmogus (Kraujalis) at- važiojo i Maletus turgun. Tuoj jį apniko sargybiniai ir nuvedė pas antstolį, neva kaltindami, kad 1905 metais per sumisimą dailies žmonės atsisaukimus. Tuo lai- ku antstolio nebuvo namie; tad žmogų sargybiniai įdėjo šaltojon, gerokai apdauzė ir prigrasė: "jei kam nors pasisakysi, tai nei gy- vas neišiksi". Beto, iskratė ir paėmė, ant nukentėjusio, 49 rub., kuriuos buvęs atsivėžęs valsiučių užmokėti. Gavęs tai žinoti nelai- mingojo dėdė, su valsičiaus pagal- ba išliuosavo. Išliuosotas tuoj nubėgo pas kleboną klausytas pa- tarimo, kas daryti. Klebonas pa- tarė apskusti sargybinius žemiečių viršininkui. Taip ir padaryta, bet žem. viršininkas pasisakė tai ne jo esą dalykas. Grįžtant nuo žo- miečių viršininkui, Kraujalį vėl už- puolė sargybiniai; bet suo kartą jis, nors viršutinius rubus palikęs, istruko ir vėl nubėgo klebonjon, kur ir pernakojo. Ant rytojaus klebonas, pasikvietęs gydytoją, nu- vedė Kraujalį pas antstolį. Ant- stolis labai supykio ant sargybinių ir prizadėjo juos teisman paduoti; bet pradėjus tyrinėti, kur jie dėjo atimtusius pinigus, sargybiniai visko ko išsivėgė, nieko nežiną: Kraujalis pinigų neturėjęs ir jie nieko neėmė. Praslinko jau keli mėnesiai, o sargybiniai vis tē- ra nenubauti. Na, ir rask, kad geras, teisybė!

O. B.

(iš "V.")

### IS KAUNO.

"Vienybė" p. Kurietis atkrei- pia atydžią i draugijų rengiamus vakarus, kurie ne kas, tik vaka- ruskos. Na, o ką, mēdziamieji, daryti? Kojoms dar šiek tiek turime "laisvės", nes rankos, o jau žodis, protas žmonių visai įvairiais įstatymais apkaustytas... Pavyzdin: "Daina" stengėsi vi- suomet steigti vakarus, kad jie "vakaruskų" vardo neužsimtau- jias. Mėgino skaityti, deklamuoti, pagrietiti, padainuoti, ir tik galų gale valandžiukę pasokti. Taip lig paskutinių laikų buvo. Ga- vėnios laike šokių visiskai nebu- va, vieton to sumanyta buvo pla- čiai literatiską skyrį išnaudoti.

Na fr "stai tau Jurginė!" Sulyg naujusius paaiskinimų (ar išaiškinimų), p. policmeisteris ant skaitymų, deklamacijų, rengiamo kovo 23 d. "Dainos" vakaro lei- dimo nedavė, nes tai gali tik ge- neral - gubernatoriaus leisti. Na, ir valdyba priversta buvo tų ja- riamąją programą dalį išbraukti. Kas beliko: ar ne vakaruskas kelti? Kad ne gavėnia, butumė- me trepsėj, net dulkės ruktų... o taip, išklausime muzikaliskos dalies ir dainelių. Tai tokie to- keliai!

Siomis dienomis valdžia užvir- tino įstatymus kelių lietuviškų draugijų, k. va: vargonininkų, moterų (mat "kauniskės" moters nesutiko tverti vieną lietuvių mo- terų sąjungą drauge su "vilniš- kėmis", o pasirupino įsteigti sa- vąją) ir blaivybės. Apie dvi pa- skutini nieko dar nesužinojau, įstatymai gi vargonininkų teko o jai, todėl plačiau apie juos ir pakalbėsime.

Vargoninkų draugija, vardu po- gležiaus Grigaliaus Didžiojo, pa- stiebi bendrovės kason mažaisiai

stačiusi sau tikslu: narių tobuli- nimas bažnytinės muzikos ir giedo- jimų supratimo, pagerinimas ma- terijalisko ir dorisko narių bu- vio. Pasiekimui tikslo—gali steig- ti vargonininkų mokyklas, daryti nariams egzaminus, leisti savo laikraštį, steigti bibliotekas, taupo- masias, paskolas, laidojimo ka- sas ir tt

Nariais gali būti abiejų lyčių ypatos (katalikai). Ribos veikimo: Kauno, Gar- dino, Vilniaus, Kurso ir Suvalkų gubernijos.

Tikraisiais nariais gali būti tik- tai ypatos tarnaujančios kaipo vargonininkai, bei pabaigę vargo- nininko mokslą, bet dar negavę vietos

Kam gi, sakysite, i draugiją leidžiamos moteris. Ir isties ste- bėtina! Tačiau supraskite: tik- riai nariai vien vargonininkai, ku- riais juk vien vyrai gali būti, ta- čiaus selpėjais mat gali būti ir moterėles — pinigėlius galės ir nuo jų imti, nors nuo vargoni- ninkystės joms šali.

Tik... ne su Grigalium joms kovoti, kuris karaliaus i Kanaos basus privertė eiti...

Narių mokestis metams 3 rb. Visi kiti punktai — paprasti. Valdybos vieta — Kaune, ren- kama i 5 ypatų. Pirmininką už- tvirtina Kauno vyskupas. Drau- gija steigia provincijonales ku- pas, kurių veikimas labai siauras, nes svarbesniuose dalykuose vis- kas priklaus nuo centro. Abel- nai pažymėtina mūsų draugijų centralizacija, kuri vietinėms ku- poms neduoda iniciatyvos, pla- čios autonomijos jų veikime. Centralizacija, tai biurokratų pa- likimas, nors privatiškame su- rėdyme reikėtų tų varžantį principą atmeti.

Negalina neužteimti vieno svarbaus dalyko: draugijos nariai bus vargonininkai, t. y. profesio- nalinė draugija. Tautystės ne- klausama. Pirminis perynėstis lietuvių vargonininkų šnekas, kad prie lenkų vargonininkų sąjungos jie todėl neprisidėjo, kad nori su- tverti lietuvių vargonininkų drau- giją. Čion gi įstatymuose, sis da- bartiniuose laikuose opus klausis- mas, visiskai neminimas.

Kauno Juozafinē darbininkų draugija ant tų pamatų sutverta — buvo ir yra arena papiktina- čių vaidų. Rasi vargonininkai bus laimingesni, rasi tautiskos ko- vos išvengs is ko tik pasidžiaug- tumėme. Bet jeigu šito dalyko užtylėjimas turi omenyje rusišką "avos" — šiaip taip bus, tai ne- zina, kas gali būti. Šiaip ar taip nors keliems sąjungos punktais galima šį-tą užmesti tačiau rei- kia šios vargonininkų profesio- nalinės sąjungos gimimą karštai pasveikinti ir linkėti jai pakelti vargonininkų muzikos nuoviką, pagerinti jų skurdų ekonomiską buvį.

B. D.

(V. Z.)

### IS SĖTOS.

#### Kauno gub.

Sėtų bažnyčioje visos pamaldos, išskiriant skaitomą lenkiškai evan- geliją, atliekamos lietuviškai. Žmonės čia tamsūs, pusiau sulen- kėję; laikraščius mažai kas ska- ito, o jei ir skaito — tai "Saltinį" ir "Vienybę". "Vilniaus Žinių" i Sėtus ateina tik 4 egz., "Lietu- vos Ukinko", rodos, nė vieno egz., o apie "Zariją" tai nėra ku- nė kalbėti. Yra čia keli inteli- gentai, kurie norėtų darbuotis, bet labai sunku, nes jau seniai jie apšaukti bedieviais ir nespe- ja žengti žingsnį pirmyn, kaip tam- sybės šmėkla atsisloja jiems sker- sia kelią.

Nėra čia jokios draugijos, nė draugijos skryaus. Pirmiaus bu- vo vartotojų draugija, kuri turė- jo savo sankrovą, bet po neilgo gyvenimo suiro ji ir pardavė sankrovą i vienas rankas. Nuo vartotojų draugijos pasilikto tik- tai rusiskai rašyta iškaba "Sac- ratory Obsčestvo Potrebitelei". Dar i yra taupomoji bendrovė, kuri nori šiek-tiek veikti. Bendrovė susi- tveda beveik iš vienu dvarponių, įstatymai gi vargonininkų teko o jai, todėl plačiau apie juos ir pakalbėsime.

Vargoninkų draugija, vardu po- gležiaus Grigaliaus Didžiojo, pa- stiebi bendrovės kason mažaisiai

50 rub. Bendrovė norėjo šimet įsteigti knygynėlį, kurioo kiekvie- nas galėtų naudotis, bet ir čia viskas nuėjo vėjais. Kaip tik susirinkimas pradėjo kalbėti apie knygąs ir apie laikraščius, koki turėtų būti skaitykloje, kaip tik kai-kurie pareikalavo "V. Z." ir "L. Uk.", knygų gi visokio turinio, kokios tik yra cenzūros lei- stos, vietinis klebonas kun. Šurna pradėjo tuomet įkalbinėti žmo- nės, kad iš laikračių galima esą išrašyti tik "Salt", "Vien." ir "Vilt.", o knygos, jeigu bus m- pirktos, tai turi būti atnestos keli- bonijon perenzuruoti. Valstie- čiai, žinoma, rėkė pagal kunigo norą, inteligentai tuomet atsisakė (nes jų buvo mažiau; gal ir ne- būtų buvę mažiau, jei dalis ne- būtų reikalavę lenkiškos skaity- klos) ir sumanymas suėjo.

Ligšiol čia neblogai darbavosi kamendorius kun. J. Jasas, bet jį nežinia už ką taip umai iskelė i Užpalius, kad nesuspejo nė sa- vo reikalų sutvarkyti. Daug pa- rapijon galisli kun. J. Jaso. Jis nebuvo priešingas naujoms idė- joms, nematė paojaus "V. Z." ir "L. Uk." skaityme, pats skaityda- vo ir kitus ragindavo skaityti. Nemažai pinigų padėjo jis apšvie- timo reikalams. Susėpė jis ke- letą mokslan einančių jaunikai- čių, susėpė ir keletą nukentėju- sių nuo persekiojimų.

Dabartinis gi klebonas poniskai neisai, sakydams pamokslus, už- kaina žmonėms manyti apie savo buvio pagerinimą, sakydams: "laisvės kiti neneis i dangų"; tankia žmones kovoti su bedie- viais. Gal skaitytojas manys, kad mūsų klebonas visame negeras; anaipol: bažnyčią užlaiko ku- dogražiausioj tvarkoj, lenkybės ne- palaiko, klebonijai visi kalbasi lie- tuviškai, karštai ragina žmones prie blaivybės...

Buvo sumanyta įrengti Sėtoje spektaklis, bet turbūt neįvyks, nes viena — nėra atsakančių žmonių, o antra — nėra i vietos lošimui; klebonas nedavė savo kluno. Pas- kiau kreipiasi i ukinkinį Dorie- ką, bet sis paprasė už leidimą kluno sulosti 25 rub. užmokėti. Ir taip dėl vietos stokos specta- klis turbūt neįvyks.

Aludžių Sėtoje yra labai daug ir visos su rusiškomis iskabomis. Sankrovų tiktai pat begalė, tarp jų kelios krišpionijon rankose, kurių viena p. Gintauto — vienintėlio lietuviu interento.

Daugiausiai darbuojasi čia mi- nėtasis p. Gintautas ir valsičiaus mokyklos jaunesnysis mokytojas p. Kairis, tik sunku jiems dviem kas nuveikti, nes nėra kam padėti. Yra, teisybė, čia ir dau- giaus inteligentų, kurie vadina save lietuviais, bet lietuviškai ne- kalba dėlto, kad nebūti sovini- stais (?).

Yra čia dvi mokykli: valsičiaus ir pašalinė; paskutinę užlaiko len- kystės mylėtojai ir visas mokslas joje išguldinėjamas lenkiškai. Valsičiaus mokykloje pirmanjame skryjuje mokina vaikai ir lie- tuviškai.

Sėtos Prezidentas.



## IS JONISKIO.

Siauliu pav.  
Tikrieji Rusai ir pas mus at-  
drado. Tik navatnai jie pasivad-  
o — "tikrieji rusai lietuviai". Pa-  
col kas, didelių darbų nepadarę,  
tik siuntinėja korteles su perser-  
gėjimais.  
(V. Z.)

## IS SIAULIŲ.

Siauliuos yra didelė Frenkelio  
odinyčia. Žino skaitytjai ir tų,  
kad Siauliuos yra darbininkų šv.  
Juoz. dr. Taigi to Frenkelio dirb-  
tuvė yra visas šv. Juozapo drau-  
gijos lizdas, dauguma darbininkų  
yra įsirašę ton draugijon. Fa-  
brikantai labai tinka, kad jo dar-  
bininkai priguli prie draugijos;  
jis ir pats kartais neatšilieka nuo  
darbininkų, kartu su darbininkais  
"skladkas" padirba. Štai kaip ir  
bažnyčioj stovi graži vėliava,  
Frenkelio darbininkų nupirkta,  
kam ir pats ponas yra "išmetęs"  
15 rub.; kad ir žydai, o visgi  
davė....

Na, o visgi su jais šūkušiu kaip  
apsieina. Jis yra fabriko viešpa-  
džiū, darbininkai — jo pavaldiniai,  
kada nori ir atstato, ir priežasties  
nereik jam įsikišti. Taip, suba-  
toj kovo 15 d. buvo pašauktas į  
kontorą bombščikas Antanas Ba-  
nilius. Jis jau senas darbininkas;  
vienas pirmųjų įstojo į šv.  
Juozapo draugiją. Jau trylikai  
metai kaip dirba, jis pas Frenke-  
lį, jau ir reumatizmą petį turi,  
gydos dabar. Tai tam darbinin-  
kui ir sako buchhalterius: "Tu  
busi atstatytas, pasirasysk...."  
"Už ką?" — klausia darbininkas  
— "Na, taip sau.... Tu neesi nei  
koks vagis, nei žmogžudys, nei iš-  
dykėlis, bet.... dvi savaitės ati-  
dirbsi.... Nėra kas daryt dar-  
bininkui, išėjo iš kontoros. Stė-  
bis jis pats: tiek metų išdirbęs,  
nesipriešindavęs fabrikantui ir atsta-  
te.... Ir darbininkai stebėjasi,  
bet užstotit kas tau many, — ne tam  
gi jie yra į šv. Juozapo draugiją  
susiję, kad su fabrikantais kov-  
ot. "Tai kreipkis į draugiją, gal  
padės" — kažkas patarė žmogei-  
liui. "Et, ką ten!.... numojo  
žmogus. Tai ir pagalba nelai-  
mė! O kiek buvo žadėta!"

Atidirbsi dvi savaitės ir — eik,  
kur nori.... o čia nei kitur negal  
išvažiuoti: kitur odinyčiose yra  
profesionalinės sąjungos, tai pa-  
tis darbininkai Siauliečių Juozapi-  
nių neprisims. Kartais ir Juozapi-  
niams reikia pajusti fabrikantų  
jungą ir užsimąstyti apie darbinin-  
kų padėjimą ir ateitį

A. K.

## IS SIDLAVOS.

Augštesnioji kunigija taip pat  
savalaiskai elgiasi, kaip ir pa-  
prastieji biurokratai. Pernai me-  
tais Sidlavo dekanato, kaip ir ki-  
tų, buvo kunigijai suvažiavimas.  
Tarp ko kito buvo pekeltas klausim-  
as, kas turi raštininkui mokėti  
už mirusiųjų metrikus? Paleista  
balsuoti. Visais balsais prieš du  
(sako: paties dekanato ir jo patai-  
kuno) nuspręsta, kad turį mokėti  
klebonai, nes jie tam tikslui ima  
po 20—30 kap. Tačiau, nežin-  
rint visos kunigijos nutarimo, Sid-  
lavo dekanato pasirūpinta kitokis  
raportas į konsistoriją parasyti,  
ant kurio atėjo atsakymas, kad  
mokės kamendoriai, nes tapat-  
bė vyks. Valandžius sutarkyta  
1852 metais. Tai kam gi ta ko-  
medija — liepimas paties kuni-  
gams savo reikalus svarstyti, kad  
vistik jų neklausio.

Vr.

## IS NAUMIESČIO.

Suvalkų gub.  
Per rekolekcijas išgirdome pa-  
mokslą apie atskalusius. Pirmieji  
jame marijavitus, kurie, sako, bu-  
vo pradėję veistis, ir socialistus,  
kurių skaitlius augas be perstojo.  
Išguldė kaip ant delfo, jog soci-  
jalistas negali būti kataliku, to-  
dėl patarė jų šalintis. Ir kreip-  
damasi į socialistus, pasakė: "Jūs,  
socialistai, nesate katalikai, neti-  
kate ir bažnyčia, atsisikirkite sau,  
bukite atskalusniai; labai meldžiū  
atsiskirti, tarp tikinčiųjų nesimai-  
šykite bažnyčioj!.... Angtalo per-  
sergėjo neskaityti "negerių" lai-  
kraščių

Taigi išgirdome apie naują ti-  
kėjimą — socialistų ir geruočių jų  
prašo į bažnyčią nesilankyti, bifo-  
damas, kad neužkrėstų visų. Tai  
kur dabar čia Dievo tarno darbas?  
Paprusės Jonas.  
(V. Z.)

## IS PAVAITUPIŲ SODŽIAUS.

Naumiesčio pav.  
1905 metais laisvės dienoms pra-  
viltus, atsirado tulas drąsus: vy-  
ras, kurs socialdemokratų vardu  
rinko aukas revol. reikalams, o  
surinkęs keletą rublių, skubiai pra-  
leizdavo ant alaus. Užėjus reakci-  
jos laikui, tas "socialistas" (teip  
jis save vadino) leidosi į šiaudus  
ir šiandien išlindo kitokios dvasios  
perimtas. Nėgana ką pats tamsus,  
bet atkalbinėja ir kitus neskaityt  
pirmiešiu laikraščiu, o "Zarija"  
neverta esą nė į rankas imti, ir  
kaip kada pavirsta "ciciliuku". Štai  
neseniai emė skelbt po svetą, buk  
vienas jam nepatinkamas žmogus  
esąs šnipas ir įėjus jis nepasitai-  
sytas, tai jį reikią rykštėmis ar  
mirtin nubauti. Tas žmogus, ku-  
rį jis vadina šnipu, nėra nieko  
nusikalęs, yra priešų tų, kurių  
vardu nori dengties.

Bijunas.

## IS LANKUPKOS.

Vištyčio gm., Vilkaviškio pav.  
7 d. kovo tapo suimtas ir pa-  
sodintas į Kalvarijos kalėjimą  
ant keturiolikos dienų valstietis  
Matulaitis, kuris dar tik nuo ru-  
denio tapo pakeistas iš kalėjimo.  
Dabar kaltina jį už tai, kad Gra-  
žiškiuos per "Sviesos" susirinki-  
mą išsitarė, kad būtinai reikia steig-  
ti lietuvišką mokyklą, o koliai  
dar valdžios leidimas nepareis, tai  
vaikus privatikai mokyti. Prisi-  
dėjo dar kita priežastis. Kartą  
budamas Vištyty, prieš ką-ten iš-  
sitarė, kad mums reikia grynų lie-  
tuviškų mokyklų. Įskundė jį  
vietinis Gražiškių sargybinis ir  
vištytiečiai, buk jįsai sakę, kad  
visai šitas valdiškas mokyklas rei-  
kia išgrauti, o jų vietoj lietuviš-  
kas įtaisyti. Užtat pasodino jį į  
kalėjimą ant 14 dienų: cina tar-  
dymas, ar jįsai taip sakė, ar ne.  
Quityt Zlibis.

## IS SAKIŲ.

Naumiesčio pav.  
"Girdėjote, vakar Užupį su-  
ėmė!" Tokią naujieną su džiaug-  
smu viens kitam pasakojo kovo  
11 d. Užupis buvo pragarsėjęs  
kaipo didelis vagis ir žmogžudis.  
Aplinkiniams žmonėms tais savo  
darbais jįsai taip įgriso, kad Žu-  
plių valsc. pernai du kartus buvo  
nutarę jį iš valsciaus prašalinti:  
vieną kartą jįsai buvo išsiųstas į  
Veliuoną, iš kur jam netoli buvo  
pareiti ir vėl savo darbą vartyti;  
antrą kartą tapo išsiųstas jau to-  
liaus (regis, į Minsko gub.), bet  
ir iš ten jįsai pabėgo ir, pargrįžęs  
pernai rudenį, užmušė uk. Liutvi-  
nų (Ušų kaim., Zylpių valsc.),  
pas kurį pirmąsį prisilaikydavo,  
su kurio pačia per daug sutikdavo  
ir kuris vienintelis (pačios įpra-  
šytas ar Užupio įbaugintas, nuo  
kurio jau nekarta buvo gavęs pili-  
ti) priešinosi per valsciaus sueigą  
Užupio išsiuntimui. Po to atsi-  
kimo policija pradėjo jį gaudyti,  
bet lyg nepajėdama. Vieną naktį  
5 sargybiniai buvo apstoja moky-  
toje, kurioje buvo Užupis ir  
griekė kitas pabėgęs. Dazinojpas  
apie tai pavieto viršininkas, grie-  
tai pasakė Sakių sargybiniams, vi-  
sus juos išvaikysias ir pa-  
liuosuosias nuo vietų, jei jie ne-  
pristatys Užupio į sanvaitę laiko.  
Sargybiniai dieną ir naktį lankė  
po visą apygardą, bet Užupio ne-  
surado, ir už tai visi jie tapo iš-  
kelti iš Sakių į kitas vietas. At-  
vykę nauji sargybiniai, netrukus,  
suuodė Užupį, kuriam net ir koją  
perdurė su durtuvu, o jįsai nei  
neatsiliepė, kol jį neiškasė iš šiau-  
dų.

Netrukus po Užupio suėmimo  
tapo areštuota Liutvinienė, kuri  
buk taigi dalyvavusi užmušime  
paties drauge su Užupiu.  
J. St.

Po laisvės metų audros nutili-  
mo Sakiuose tapo padidintas sar-  
gybinių skaičius nuo 4 ligi 7.  
Rodos tvarka turėtų būti didesnė,  
bet ne. Vagių skaičius vis au-  
ga.

Susitvėrusi Sakiuose Ukinkų  
draugija, ligšiol jau surinko ži-  
nias, kad Naumiesčio pav. per  
vienus tik metus tapo pavogta su-  
viršum 130 arklių. Bet tai dar  
nė viskas: jei parinkti žinias apie  
arklių pavogimą iš viso Naumies-  
čio pav., tai skaičius pasididintų  
ligi 200. Prie to dar reikia pri-  
durti, kad visų vagysčių centras  
yra vien tik Sakių apygarda.  
Šiomis dienomis vos tik spėjo  
pagrįžti į Sakius iš Petrapilės uni-  
versiteto studentas, ukinkinis Dai-  
lydės suojas, kaip bemažant kovo  
28 d., tuojais sargybinių pulkas  
apsupo gyvenimą, ir pareikalavo  
atiduoti "ginklus". Bet jokių gin-  
klų nė "armotų" pas vargšą, li-  
gos apimtą vaikną, nesuradę —  
išsidingino sau.

## IS BERLYNO, VOKIETIJOS.

Jau ketvirtį metų čionai gre-  
uoja lietuvių draugija. Ją įre-  
davo lietuvių studentų, vienas  
Didžiosios, kitas Mažosios Lietu-  
vos. Laikui bėgant, atsirado dau-  
liau tautiečių, ypač iš Mažosios  
(Prūsų) Lietuvos, Berlynan at-  
vykstančių. Draugija anais me-  
tais susidėjo iš dviejų sluoksnių,  
kitas nuo kito labai atsiskirian-  
čiųjų. Vienas — tai "apsviestuoliai  
papuršgalviai". Jie laikydavo il-  
gus pranešimus apie politiskus ir  
tautiskus dalykus. Dauguma gi  
tai menkai arba kartais ir visai  
nelankę mokyklų vokiečių kultu-  
ros pamėgdžiotojai: visa kas vo-  
kiška, jiems "gera", gražu, dora!  
Sisai sluogsnis — mažais išskyr-  
imais — buvo ir dar yra šiandie-  
n dalimis, kultūriškai ir doriš-  
kai labai atsilikęs. Visi draugi-  
jos susiejimai vakarai virto tik-  
rais girtuokliavimo posėdžiais, kar-  
tais baigėsi muštinėmis, net vieną  
kartą teismu.... Bet kai-kuriems  
šviesuoliams nesiliovus dirbusiems,  
dalykų stovis tjo ilgaiui paakyn.  
Susisipūtė vis daugiau žmonių,  
kurie sutvėrė "draugijos sąj".  
Jie pasilankydavo žmonių namo-  
se, įsileidavo su žmonėmis (kal-  
bumpi) apie politiką, šiaip apie  
kultūros reikalus. Tokiu būdu,  
laš po lašo, įlašino jie politiką-  
jų susipratimą, nuosavybę, savisto-  
jų švietimą įvelgė. Žmonėms po-  
litikai jau šiek-tiek susipratę,  
anėji bandė ir "tautišlojo jaus-  
mo" šiek-tiek įkvėpti. Puikiuose  
restoranuose, kavinėse, teatruose,  
didelės sankrovos gatvėnės pa-  
sidaikstėnėjant, žmonių prikim-  
tose vežimuose, visur-visur jie  
lietuviškai kalbė. Jų darbas ne-  
liko be vaisių.

## IS RYGOS.

Kovo 15 dieną, priemiestyje  
Schrienbusch suimta 8 žmonės.  
Policija spėja, kad tai buvo Lat-  
vijijos krašto socialdemokratų par-  
tijos miesto organizacijų atstovų  
pasikalbėjimas. Kovo 19 d. su-  
imta 9 žmonės, apie kuriuos spė-  
jama, kad tai naujai įrinktas iš-  
tos pačios partijos Rygos komite-  
tas.  
Pagal vietinių laikraščių skelbi-  
mų; nuo rugpjūčio 24 d. 1906 m.  
lig šių metų kovo 1 d. Rygoj —  
Smiltinių kalnuos suauodytos 142  
ypatos. Tuo pačiu laiku Mintau-  
joje suauodyta 84 žmonės. "Bau-  
dė" — karo apskrčio ir panaikin-  
tėjie karo lauko teismai. Paaiški-  
nimų tam dalykui nereikia. Skait-  
linės garsiau už žodžius kalba!  
"Rigas. Apskats".  
(V. Z.)

## KIEK LATVIAI-ZVĖJAI

## UZDIRBA?

Latvių dienraštis "Rigas Ap-  
skats" rašo, kad Baltijos jūrose  
žvejavimu užsiima suviršum 24-  
600 žmonių, neskaitant tame tar-  
pe moterų ir vaikų, kurie taip pat  
prisideda prie to paties darbo.  
Vidutiniai žvejys pelno 1 metus  
150—600 rub. Bet ne visi žvejai  
vienodai gauna uždarbį iš žuvių  
gaudymo: vieni uždirba daugias  
vasarą, kiti pavasarį, treči rudenį.  
Toks uždarbis tiems žvejams, ku-  
rie pelną dar turi kokį nors pa-  
šalinį pelną, tai dar nieko sau;  
bet vien iš žuvių gaudimo pragy-  
venti gana varginga. Reikia dar  
atkreipti atidumą į tai, kad nuo  
viso to metinio pelno žvejai už-  
darį ir išlaidų apie 75—150 rub.  
į metus naujų tiklų įtaisyti; pe-  
r ką jų metinis pelnas daug ma-  
žesnis yra, negu augščiaus kaip  
buvo nurodyta. Visas žvejų me-  
tinis pelnas Baltijos pajūry su-  
viršum 7200000 rub., o iš tos su-  
mos latvių žvejams tenka 2212-  
200 rub. Iš to matyti, kad Balti-  
jos jūrose yra labai daug žuvių.  
Ir jei valdžia atkreiptų į tai dau-  
giaus atidumą, turėtų daug di-  
desnį uždarbį iš Baltijos jūrų  
negu dabar.

## IS IRKUCKO, SIBERIJOJ.

Kovo mėnesį atvyko Irkutsk-  
kan latvių artistė-dainininkė p.  
Malvina Vigner-Gruenberg ir su-  
rėngė čia du koncertus (kovo 3  
ir 6 d.). Tų koncertų programa  
buvo labai įvairi, nes be latviškų  
dainų dainavo vokiečiai ir rusi-  
kai; didžiausį įspūdį ant klausyto-  
jų, ne vien latvių ir lietuvių, bet  
ir ant sveimtaučių, padarė latviš-  
kos tautiškos dainos; buvusieji  
salėje klausytojai išreiškė savo  
užganėdinimą trauksmingu dēnu  
plojimu ir suteikė jai dovanas.  
Dauguma atsilankiusių į tuos  
koncertus — latvių inteligentai:  
inžinieriai, oficerai, valdininkai  
ir tt. Žiūrėdamas į nušvitusius iš  
džiaugsmo latvių veidus, džiaug-  
sias ir gerėjas taip pat ir aš,  
bet podraug galvon veržė-veržė  
klausias, ar suskambės kuomet  
nors toje salėje graudinga lietu-  
viška melodiija ir ar greitai tūre-  
sime savo lietuviškas V. Gruen-  
bergas? Rusai apie lietuvius te-  
beturi menką supratimą ir vargiai  
atskiria lietuvių nuo lenko, tuo  
tarpu apie latvius turi daug pla-  
tesnes žinias.

Kunigas Pr. Budrys, bevaži-  
nėdamas su dvasišiais reikalais,  
užtikto vienam kaimie (Irkutsko  
gub.) lietuvių senelį, kuriam su-  
kako 112 metų; lietuviškos kal-  
bos jis dar neužmiręs.

J. Sur.

## IS BERLYNO, VOKIETIJOS.

Jau ketvirtį metų čionai gre-  
uoja lietuvių draugija. Ją įre-  
davo lietuvių studentų, vienas  
Didžiosios, kitas Mažosios Lietu-  
vos. Laikui bėgant, atsirado dau-  
liau tautiečių, ypač iš Mažosios  
(Prūsų) Lietuvos, Berlynan at-  
vykstančių. Draugija anais me-  
tais susidėjo iš dviejų sluoksnių,  
kitas nuo kito labai atsiskirian-  
čiųjų. Vienas — tai "apsviestuoliai  
papuršgalviai". Jie laikydavo il-  
gus pranešimus apie politiskus ir  
tautiskus dalykus. Dauguma gi  
tai menkai arba kartais ir visai  
nelankę mokyklų vokiečių kultu-  
ros pamėgdžiotojai: visa kas vo-  
kiška, jiems "gera", gražu, dora!  
Sisai sluogsnis — mažais išskyr-  
imais — buvo ir dar yra šiandie-  
n dalimis, kultūriškai ir doriš-  
kai labai atsilikęs. Visi draugi-  
jos susiejimai vakarai virto tik-  
rais girtuokliavimo posėdžiais, kar-  
tais baigėsi muštinėmis, net vieną  
kartą teismu.... Bet kai-kuriems  
šviesuoliams nesiliovus dirbusiems,  
dalykų stovis tjo ilgaiui paakyn.  
Susisipūtė vis daugiau žmonių,  
kurie sutvėrė "draugijos sąj".  
Jie pasilankydavo žmonių namo-  
se, įsileidavo su žmonėmis (kal-  
bumpi) apie politiką, šiaip apie  
kultūros reikalus. Tokiu būdu,  
laš po lašo, įlašino jie politiką-  
jų susipratimą, nuosavybę, savisto-  
jų švietimą įvelgė. Žmonėms po-  
litikai jau šiek-tiek susipratę,  
anėji bandė ir "tautišlojo jaus-  
mo" šiek-tiek įkvėpti. Puikiuose  
restoranuose, kavinėse, teatruose,  
didelės sankrovos gatvėnės pa-  
sidaikstėnėjant, žmonių prikim-  
tose vežimuose, visur-visur jie  
lietuviškai kalbė. Jų darbas ne-  
liko be vaisių.

## LIETUVA

giau tautiečių, ypač iš Mažosios  
(Prūsų) Lietuvos, Berlynan at-  
vykstančių. Draugija anais me-  
tais susidėjo iš dviejų sluoksnių,  
kitas nuo kito labai atsiskirian-  
čiųjų. Vienas — tai "apsviestuoliai  
papuršgalviai". Jie laikydavo il-  
gus pranešimus apie politiskus ir  
tautiskus dalykus. Dauguma gi  
tai menkai arba kartais ir visai  
nelankę mokyklų vokiečių kultu-  
ros pamėgdžiotojai: visa kas vo-  
kiška, jiems "gera", gražu, dora!  
Sisai sluogsnis — mažais išskyr-  
imais — buvo ir dar yra šiandie-  
n dalimis, kultūriškai ir doriš-  
kai labai atsilikęs. Visi draugi-  
jos susiejimai vakarai virto tik-  
rais girtuokliavimo posėdžiais, kar-  
tais baigėsi muštinėmis, net vieną  
kartą teismu.... Bet kai-kuriems  
šviesuoliams nesiliovus dirbusiems,  
dalykų stovis tjo ilgaiui paakyn.  
Susisipūtė vis daugiau žmonių,  
kurie sutvėrė "draugijos sąj".  
Jie pasilankydavo žmonių namo-  
se, įsileidavo su žmonėmis (kal-  
bumpi) apie politiką, šiaip apie  
kultūros reikalus. Tokiu būdu,  
laš po lašo, įlašino jie politiką-  
jų susipratimą, nuosavybę, savisto-  
jų švietimą įvelgė. Žmonėms po-  
litikai jau šiek-tiek susipratę,  
anėji bandė ir "tautišlojo jaus-  
mo" šiek-tiek įkvėpti. Puikiuose  
restoranuose, kavinėse, teatruose,  
didelės sankrovos gatvėnės pa-  
sidaikstėnėjant, žmonių prikim-  
tose vežimuose, visur-visur jie  
lietuviškai kalbė. Jų darbas ne-  
liko be vaisių.

Draugija jau penkis kartus  
įsteigė lietuvišką vakarą lietuviš-  
kais žaidimais įrengtą. Paskutinį  
kartą, tai buvo kovo 27 d., vaka-  
ras pilnai pasisekė. Lošė labai  
gyvai. Įsventinimas lietuviškos  
vėliavos (karunos), kas atsbūna  
kasmetai, buvo toks iškilmingas,  
jog net svečiai — vokiečiai (jų  
buvo daugian negu pusė šimto)  
pasisakė esą labai užganėdinti ir  
pasidžėdę vėl atsilankyti. Di-  
džiausį įspūdį padarė pasirodymas  
12 lietuviškais drabužiais apsirė-  
džiusių mergaičių. Tarp jų vie-  
na apysena moteriškė buvo apsi-  
siaučiusi drabužiuose savo sen-  
kumos ausiais ir adytais  
(daigstytais); daigstymas (ady-  
mas) toksai buvo gražus, jog pri-  
bušęs šventė lietuvių kalbos pro-  
fesorus (Al. Bruckner) nega-  
lėjo ir atsidžiaugti juomi. Dvi  
kiti merginai, ant kaklo puikų gin-  
taro karielių prisikabinusi, nešiojo  
galvą taip vadinama "kyka" ap-  
gobta. Dar viena ant galvos ne-  
siojo senprusišką "šepį". Pu-  
bika daugiausiai lietuviškai kal-  
bėjo. Net "skersvokiečiai", gal  
buti jau seniai liežuviu lietuviškai  
neapvertę, stengėsi lietuviškai šį  
bei tą pasakyti. Iš viso buvo apie  
250 svečių. — Apie vakarą štai  
kaip išsitarė anai profesoriai:  
"Retai peryvenau tokį puikų va-  
karą. Svečių veidų skaiстыbė,  
liemenu augalotum, pasielgimo  
švelnum, drabužių gyvybė ir kal-  
bos garsingumu šiai vakaras pa-  
sidarė mano atmintyje neužmir-  
štinu".

K.

## IS "V. Z.")

## TAUTOS NAMAS.

Tautos namas.... Dar taip ne-  
seniai tie du žodžiai nenutildavo  
mūsų lūpose, jais tulą laiką gyve-  
no Vilnius, ką sakau Vilnius —  
jie apėkė visą kraštą, pasiekė to-  
liausiai gyvenančius lietuvius, ra-  
do ten atbalsį ir vėl grįžo Vilniui,  
kur jiems skirta buvo įsikurti  
gyvenimui. Bet ant nelaimės,  
jie nerado atbalsio ten, kur jo  
daugiausiai rasti turėjo.  
Vilniečių vaidai ir nesuiprati-  
mai, kaip paprastai taip ir čia,  
paėmė viršų ir užslopino vieną iš  
prakilniausių, kilniausių kultūriškai  
tautos sumanymų-siekimų.

Kada "Vilniaus, Kanklių" vi-  
suotinas narių susirinkimas (ro-  
dos, buvo kviečiami ir ne nariai),  
apsvarstęs klausimą Tautos na-  
mo, išrinko, tam tikrą komitetą,  
kuriam pavėdė globoti šį suma-  
nymą, ir kada šis komitetas pra-  
dėjo energiskai dirbti ir rūpi-  
nities pavestų jam darbų, atsirado  
ypatos, kurios pradėjo griauti pra-  
dėtąjį darbą. Dėlko "Vilniaus  
Kanklės", o ne "Mokslas Draugi-  
ja" griežė darbo?... Tas  
darbas pridera Mokslas draugi-  
jai.... tas komitetas turi susidėti  
iš mūsų draugijų valdybų.... dėl-  
ko nepasiklausė musų ir tt....

Tokie ir tam, panašūs sauksmai  
pasipylė per laikraščius — neat-  
kuriu čia visų tų išvadų, pirmu-  
čiausiai "Vilnyje" pasiro-  
džiusių — manau, kad šie vaidai  
jau žinomi skaitančiam musų vi-  
dižiosios, kitas Mažosios Lietu-  
vos. Laikui bėgant, atsirado dau-  
liau tautiečių, ypač iš Mažosios  
(Prūsų) Lietuvos, Berlynan at-  
vykstančių. Draugija anais me-  
tais susidėjo iš dviejų sluoksnių,  
kitas nuo kito labai atsiskirian-  
čiųjų. Vienas — tai "apsviestuoliai  
papuršgalviai". Jie laikydavo il-  
gus pranešimus apie politiskus ir  
tautiskus dalykus. Dauguma gi  
tai menkai arba kartais ir visai  
nelankę mokyklų vokiečių kultu-  
ros pamėgdžiotojai: visa kas vo-  
kiška, jiems "gera", gražu, dora!  
Sisai sluogsnis — mažais išskyr-  
imais — buvo ir dar yra šiandie-  
n dalimis, kultūriškai ir doriš-  
kai labai atsilikęs. Visi draugi-  
jos susiejimai vakarai virto tik-  
rais girtuokliavimo posėdžiais, kar-  
tais baigėsi muštinėmis, net vieną  
kartą teismu.... Bet kai-kuriems  
šviesuoliams nesiliovus dirbusiems,  
dalykų stovis tjo ilgaiui paakyn.  
Susisipūtė vis daugiau žmonių,  
kurie sutvėrė "draugijos sąj".  
Jie pasilankydavo žmonių namo-  
se, įsileidavo su žmonėmis (kal-  
bumpi) apie politiką, šiaip apie  
kultūros reikalus. Tokiu būdu,  
laš po lašo, įlašino jie politiką-  
jų susipratimą, nuosavybę, savisto-  
jų švietimą įvelgė. Žmonėms po-  
litikai jau šiek-tiek susipratę,  
anėji bandė ir "tautišlojo jaus-  
mo" šiek-tiek įkvėpti. Puikiuose  
restoranuose, kavinėse, teatruose,  
didelės sankrovos gatvėnės pa-  
sidaikstėnėjant, žmonių prikim-  
tose vežimuose, visur-visur jie  
lietuviškai kalbė. Jų darbas ne-  
liko be vaisių.

mitetą suaukti naują Vilniečių  
susirinkimą, kuriam šis, duoda-  
mas savo pasidarbavimu atskaitą,  
pasilė išrinkti, jei tai reikalinga,  
naują komitetą.

Po ilgų, tuščių kalbų ir ginčų  
daėjo ligi to, ko geidė priešingoji  
pusė — Mokslas draugija gavo  
Tautos namų vadžias ir savo ran-  
kas — jai pagelbon Dailės drau-  
gija. Na, ir kas iš to išėjo?...  
Kaip matote, Tautos namų idėja  
išnyko yt sapnas — vieną kitą  
kartą susirinko, daug žodžių be  
prasmsės, be galo prikalbėjo ir....  
tuo pasibaigė.

Tačiau nenoriu tikėti, kad  
Tautos namų idėja turėtų išnykti  
kaip daugelis kitų pakeltų — pa-  
judintų tautos sumanymų.... ne-  
noriu tikėti, kad tauta daleistų  
šiam sumanymui žuti, kad jo ne-  
pakeltų, nejudintų iš naujo ir tu-  
primintų Mokslas draugijai apie  
atsakomybę, kurią ant savęs pa-  
ėmė.

Jei Mokslas draugija nepajiegia  
to darbo, turi jį pavesti tiems, ku-  
riems jis rūpi, kuriems "Tautos  
namų kilimas šviesus, aiškus. Jei  
patįs to darbo iniciatoriai — ve-  
dėjai su aptarija bei neįsitikėjimu  
žiūrės į savo siekį — jo nepasieks,  
jo pasiekti neišmoksytų kitų.

Ar Tautos namai reikalingi?...  
Ar tauta jų naudą supras?...  
Ar sudės reikalingus pinigus?...  
— tokių klausimų neprivalo būti  
pacioje pradžioje. Reikia išaiš-  
kinti Tautos namų prasmę, rei-  
kia jie pastatyti tautos širdyje,  
veidentuvėje ir.... jie kils.

Jeigu Mokslas draugija nepajie-  
gia, matomai, kad nepajiegia Tau-  
tos namais rūpinies, mano nuo-  
roms, reiktų arba iš naujo kviesti  
darbui jau buvusį komitetą, ar-  
ba prašyti Dailės draugijos, kad  
Tautos namų klausimu užsiimtų  
ji — suauktų susirinkimą —  
išrinktų tam tikrą komisiją iš  
žmonių energiškesnių, darbščių ir  
pradėtų veikti.

Pirmasis Tautos namų komite-  
tas darbavosi rimtai jam pavesta-  
me darbe. — Savo atsisakimais  
sujudimo nevieną, jau buvo pradė-  
ję plaukti aukos, turėjo savo ran-  
kose puikų p. Jauniskos prireng-  
tą Tautos namų planą, rinkosi,  
galvojo, dirbo ir, gal buty lig-  
šiol nemažą nuveikę, jei ne tas  
"vienybės" mylėtojų vienybės ar-  
dynas.

Dailės draugijos valdyba susi-  
taro karielių prisikabinusi, nešiojo  
galvą taip vadinama "kyka" ap-  
gobta. Dar viena ant galvos ne-  
siojo senprusišką "šepį". Pu-  
bika daugiausiai lietuviškai kal-  
bėjo. Net "skersvokiečiai", gal  
buti jau seniai liežuviu lietuviškai  
neapvertę, stengėsi lietuviškai šį  
bei tą pasakyti. Iš viso buvo apie  
250 svečių. — Apie vakarą štai  
kaip išsitarė anai profesoriai:  
"Retai peryvenau tokį puikų va-  
karą. Svečių veidų skaiстыbė,  
liemenu augalotum, pasielgimo  
švelnum, drabužių gyvybė ir kal-  
bos garsingumu šiai vakaras pa-  
sidarė mano atmintyje neužmir-  
štinu".

## IS "V. Z.")

## ISEIVYSTĖ.

Orjzantams iš užsienio namo  
atydžiai.

Siais metais, kada Amerikoje už-  
stojo krizis (bedarbė), daugumas  
žmonių grįžta atgal namo; par-  
kelbiavę į Prusų, daugumas, neži-  
nodami, kokiū būdu galima pe-  
reit per sieną, labai dažnai turi  
daug užmokėti visokiems lupi-  
kams — agentams, kurie ar tai  
per muitines (kamaras) paskui  
veda, arba slapta per sieną; šis  
pastarasis kelias dargi labai pa-  
vojingas, nes, nekalbant jau, kiek  
priešina iškest baimės, kol pe-  
ribė per sieną, buna dažnai atsi-  
tikimų, kad slapta einant, atsi-  
tinka patekti į pasienių sargybos ran-  
kas, per ką paskiaus turi daug nu-  
kentėti, arba būva atsitikimų, kad  
keliauninkai sutinka ir mirtis nuo  
kareivio — sienos sargo kulkos.  
Siuo noriu patarnauti tautiečiams  
ir patarti kokiū būdu geriausiai  
pereiti per sieną, grįžtant iš už-  
sienio. Kiekvienas keliauninkas,  
kurs neturi užsienio pasporto, tu-  
ri pasirūpinti nors kokį nors sa-  
vytą dokumentą (popierą),  
kaip tai: pasportą gyvenimui Ru-  
sijoje, bilietą atlikimo kariuomenės,  
savo valsciaus iš knygy išrašą  
(knygutes), metrikus arba kokį  
kitą dokumentą; turėdamas tokį  
dokumentą, turi stačiai eiti per



Benwood, W. Va. Darbai eina čia prastai, daug žmonių laukia, bet nėra vilčių, kad greitai geriau pradėtų dirbti.

Benld, Ill. Darbai čia sustojo, nes užgimė streikai. Todėl čia iš kitur tegul nieks neturinti darbo ne keliančia.

Rhyolite, Nevada. Yra čia kelios aukso kasyklos, bet dirba jose ne geriausiai; dabar dirba čia truputį geriau, bet visgi dar negeriausiai.

Demmler, Pa. Prasidėjo darbai čia, nes šioje blėtos dirbtuvės.

Pittsburg, Pa. National Tube Co. South Side pakvietė savo darbininkus prie darbo.

McKeesport, Pa. Čianykščiose dūdu dirbtuvėse ketina pradėti dirbti ir dar stovėjusiose dalyse. Dewseyo dirbtuvėse, kuriose tik iš dalies dirbo, ketina pradėti dirbti su pilnu darbininkų skaitlumi.

Connellsville, Pa. Bus atstatytos iš naujo eksplozijos išgriautose Scottdale geležies dirbtuvės.

Parral, O. Darbai čia dar eina, bet darbininkų algos mažos, todėl daug darbininkų iš čia išvažinėjo.

Des Moines, Iowa. Kalnakasiai susitaikė čia su darbdaviais kaslink algų, bet darbai dar neprasidėjo.

Louisville, Ky. Darbininkai čia dar nesutaria su kasyklų savininkais.

Thurber, Tex. Kasyklose Texas & Pacific Coal Co. darbai eina gerai. Ir iš kitur pribuvę darbininkai dar gauna čia darbą.

Bloomington, Ill. Sudėję čia varstotai Chicago & Alton geležinkelio. Per tai 300 žmonių neteko darbo.

Athens, O. Kalnakasiai Hocking Valley distrikto nutarė reikalauti \$2.30 už dienos darbą.

Marshalltown, Ia. Sustreikavo vagonų dirbėjai Iowa Central geležinkelio varstytuose, kadangi nuo jų reikalavo daugiau darbo.

Pittsburg, Pa. Tarnaujanti ant čianykščių gatvių kary nutarė dar nestraktuoti dėl sumažinimo jų algų, bet palaukti, kaip apie tai nuspręs santalkos teisėjai. Kary kompanija iki tam laiku pažadėjo palaikyti senasias algas.

Montreal, Canada. Streikuoją čia murininkai, o pertai darbai prie statymo triobų suvisu apstoję.

Springfield, Ill. Streikuoją čia dailidės ir arklų kaustytojai. Darbininkai reikalauja po 50c. už darbo valandą, bet darbdaviai sutiko mokėti po 45c. Ant to darbininkai nesutiko ir metė darbą.

Toledo, O. Sustreikavo čia arklų kaustytojai, kadangi darbdaviai nutarė vartoti tik mašinoms padirbtas patkavas.

Cleveland, O. Tarnaujanti ant gatvių kary pareikalavo pridėti jiems po 2c. už darbo valandą; kadangi darbdaviai atsisakė reikalavimą išpildyti, tai tarnaujanti sako, jog jie sustreikuos.

Birmingham, Ala. Dirbtuvėse Stoss - Sheffield Steel Co. prasidėjo darbai prie vieno pečiaus. Prie darbo patilio 500 darbininkų.

## LIETUVIAI AMERIKOJ.

Kadangi ant šios nedėlios susibėgo daug svarbių reikalų, tai aštunta "Ausros" draugystės prelekcija liekasi atidėta ant ateinančios nedėlios, 17 d. gegužio.

### IS CHICAGO, ILL.

26 d. balandžio, 87 kuopa L. S. S. parengė teatrą. Loštas buvo "Saliamono karaliaus sapnas". Lošimas buvo geras. Žmonių prisirinko keli šimtai, buvo ir švėtinčių. Visi buvo užgandinti. Po perstatymu buvo lietuviški šokiai, kiekvienas galėjo linksmai laiką praleisti. Pabaigoje dainavo lietuviškas choras, susidedantis iš 20 ypatų, lietuviškas dainas, už kurias susirinkę plojo rankomis, išreikšdami ačiū 87 kuopai L.S.S. Lakštingalas.

### IS PHILADELPHIA, PA.

Niekas neparašė iš sanarių draugijos apie tokį sv. bu. darbą, ku- tuo ji užsiėmė; turbūt ne daug

musų prakilnesnių jaunų vyrų, yra, kurie darbuojas ne igijimui sau garbės, bet vien tik gerui lietuvių ir pakėlimui Lietuvos var- do šioje šalyje. Dėlto ir aš čia "eminėsiu vardu."

Vienas iš mūsų prakilnesnių ra- šėjų ir studentas Pennsylvanijos universiteto užmanė sustvert čia draugystę iš prakilnesnių ir ap- šviestiesnių lietuvių ir lietuviųčių Philadelphioj, turinčių savo mie- rių: susipažint geriau su lietuviška literatūra, lavintis iškalboje, užde- ti knygyną rengti teatrą, prakal- bas, koncertus ir tt.

Buvo prisirašę suvisur 20 ypatų. Vardas jos buvo "Jaunuo- menės Ratelis".

Pirmame susirinkime Gedimino Klube, 17 sausio 1908 m., daly- vavo ir tuli sanariai "Birutės gie- dorių draugystės" ir "Kanklių Klubo". Kadangi mieriai visų trijų draugysčių pasirodė vienodi, tai buvo nutarta, kad:

1) Visos trys draugystės susijungtų į vieną ryšį vardu "Biru- tės Giedorių, Muzikos ir Mokslo Draugija".

2) Išrinkti komitetą apdirbimui konstitucijos.

Mieriai sujungtos draugystės yra: prikelti iš miego tautišką dvasią mūsų jaunomenės, kuri ne- duos užmiršti Lietuvą-tėvynę. Lavinti sandraugus supratime kul- tūriškų, tautiškų reikalų per mu- ziką, skaitymus referatų, teatrali- kus perstatymus, prakalbas. [kur- ti knygyną.

Referatų ir lekcijų skaitytojai turi apdirbti taip savo referatus, kad juose nebūtų jokių fanatiškų pažvalgų ir idėjų, ar tai religijos dalykuose, ar tai draugijos surė- dymo klausimuose. Visi klausy- mai turi būti svarstomi rimtai ir šaltai. Ir žiūrėkim, ką draugija nuveikė.

27 d. vasario nutarė laikyti "va- karėlius" Gedimino Klube kas utarninkas. 2 d. kovo buvo pir- mas toks vakarėlis. Žmonių prisir- rinko pilna salė. Visi ėjo namon labai užgandinti. Sekančiuose vakarėliuose salė buvo teip pilna, kad beveik pusė žmonių neturėjo sėdynių. Žmonės užsilaukė labai ramiai. Apart referatų ir prakal- bų vertų atspaudint laikraščiuose, buvo teipgi ir muzika. Vienas mu- sų smuikorius griežė Paganinio Etudas ir kitas gražias kompo- zicijas. Vienas vaikas išguldi- nėjo visuotinę istoriją senovės lai- kų; kitas muzikos istoriją ir jos teoriją; nebuvo pamiršta ir chemi- ja ir fizika. Ir teip traukėsi kas utarninkas iki 14 d. balandžio. Dabar rengiamas "Dr. Kudirkos vakarėlis" (50 metinės sukaktu- vės jo užgimimo) didesnėje salėje, kad daugiau lietuvių galėtų susi- pažint su darbais Dr. Kudirkos ir jo gyvenimu.

Tai gi aišku, kad 3 draugystės, sujungtos į vieną, gali daug dau- giau nuveikti negu viena, arba ir trys, bet skyriumi.

Geistina būtų, kad visos Phila- delphijos draugystės susijungtų į vieną ir pinigai plauktų į abe- na išdą, už tuos pinigus galėtume pastatyti sau salę ir neduot sve- timentams, ypač žydams save iš- naudot. Kaip Suvienytos Vals- tijos platinos ir drutinios besijun- damos, teip ir sujungtos mūsų draugystės galėtų augti, daug dau- giau nuveiktų labui savo brolių lietuvių ir įgytų didelę garbę ir terp švėtimą, o su draugystėmis, įgytume gerą garbę ir mes lietu- viai.

Slapukas.

### IS E. ST. LOUIS, ILL.

Kaip kitur, teip ir čia darbai šiuom kartu eina labai blogai. Skerdyklose darbininkai dejuoja, kad negali uždirbti nė pragyveni- mui: dirba vos valandą arba dau- giausiai porą valandų, o darbinin- kams moka tik po 15c. už darbo valandą. Ir pragyvenę žmogus su šeima su tokiu uždarbiu! Tukstančiai darbininkų laukia dar- bo kaip išdžiuvusi žemė lytus va- saros laike, o jo sulaukti negali. Yra čia jau ir tokie, kurie nuo ke- letos dienų nieko nevalgė. O kas su šiais toliaus? Todėl iš kitur tegul čia nieks dabar ne keliančia dar- bo reikalaujamas. Neseniai, su- stojus darbas, iš aplinkinių mie- stelių atvažiuo čia angliai kasiai ir daug truso turėjo, kol išleido sunkiai uždirbtus pinigus. Buvo jų pilnos karčiamos. O kiek bu- vo peštynių, tai sunku ir suskaity- ti. Dabar, nėsant darbų, neturė- dami pinigų, ramiai sau sėdi ir dejuoja. Skaityti raštus čianyk- šiai lietuviui nemėgsta.

Nors čia yra apie 2000 lietuvių, bet draugystės turi vos po kelio- liką sanarių. Neseniai susitvėru- si jaunomenės Sv. Kazimiero draugystė stengiasi pakelti apšvie-

timą, kas sanvairė paskiria vieną vakarą pasiskaitymui ir pasimoki- nimui. Turi kelis laikraščius ir knygyną. Rengia prakalbas, ku- rias pamargina lietuviškoms dai- nomis ir deklamacijoms. Toks vakaras bus 10 d. gegužio salėj pn. 537 Collinsville ave. Apšvie- timą remia ir Ukėsų Klubiš. Ki- toso draugystės nieko ant tos dir- vos neveikia, žiuri vien, kad gau- ti 5 dol. sanvairę (už ką? Red.). Sustojus darbas daug lietuvių iš čia keliauja Lietuvon. Lietu- vių vertelę čia mažai: viena mėsos sankrova, vienas duonke- pis ir knygų sankrova.

Lakštingalas Antras.

### IS MONTREAL, CANADA.

25 d. balandžio L. S. S. kuopa parengė čia balių ir teatrą. Lo- šė veikalą "Paskutinė Banga". Lošimas pasisekė gerai. Geriau- siai savo roles atlešė Ona Gražin- skutė ir Ursulė Masinskienė (bet kokias jos roles lošė? Red.). Publiką padėkavojo joms delnų plojimai.

Žmonių prisirinko ne daug: mat lijo, o karštieji katalikai boy- cotavo balių. Pelnu buvo ne dau- giausiai, jį sekanciai paskirstė: 1 dol. paskyrėme "Kovos" fondui, 1 dol. revoliucijai, 75c. S. Joman- tui. P pinigai pasiūti "Kovos" re- dakcijon.

Čianykščios: 143 L. S. A. ir 84 L. S. S. A. kuopos eina iš vien ir darbuojasi tautos ir visuomenės labui. 17 d. gegužio jos parengia čia žmonių apšvietimui prakalbas.

Tai geri apšviečiai mūsų mie- sto lietuvių gyvenime. Netrukta vienok ir blogų. Prie tokių rei- kia priskaityti, kad D. L. K. Vi- tauto Klubišs uždraudė L. S. S. pardavinėti knygas (kaip tą rei- kia suprasti? Juk L. S. S. ne po- globa Vlt. Klubiš, tai kaip jis gali jai ką nors uždrausti? Red.). Nors Klubišs ir vadinas Mokslo ir Apšvietos Klubiš, bet draudžia platinti apšvietimą ir mokslą. Jo platinti jų negalima draudžiant knygas pardavinėti, nes jis įgau- namas tik skaitant lavinančius protą raštus. Tokia mat atbulu mūsų Klubišs apšvietia!

Darbininkas.

### PATIS SAVĖ ISDAVE.

Jau diktai korespondencijų iš Brooklyn teko skaityti, kuriose tai socialistų 19 kuopa, tai "Pro- greso Ratelis" apkalbinami už skundimą policijai, už apsauginą anarchizmas, — bet vieni ir kiti apkalbinami neparemti ant teisy- bės.

Iki kovo mėnesio lietuvių čia sveltintaučių buvo laikomi ramiai ir protingiems žmonėms, o tik nuo pradžios kovo paskui lietuvius, kaip paskui tigrus, net paskui baž- nytnes draugystės policija pradė- jo sekti ir kisti į susirinkimus.

Mat teip buvo. 7 d. kovo buvo New Yorke rengiama didelė de- monstracija bedarbių (nors ji tu- rėjo įvykti 28 d. kovo). Kad dau- giau žmonių pritraukti, sanvairė pirm 7 kovo vietiniai socialistai suaukė ant Tautiškos salės susi- rinkimą; ten buvo ir prakalbos. Kas visada, teip ir tada nepasi- galėjo papeikinių kapitalistiskam surėdymui, todėl ir šaukė, kad visi lietuvių 7 d. kovo eiti prie de- monstrantų ir nuo miesto valdžios reikalauti darbo. Kalbėtoju buvo ir J. Sukys. Ant jo griausmingo barimo tulas iš susirinkusių pa- klansė kalbėtojas: jei miestas ne- duos darbo, tai ką turime daryti? Kalbėtojas kaip visada sakė, teip ir dabar pasakė, kad darbininkas viskas priguli: "mes darbininkai viską padarome, ir mums viskas priguli, todėl eisime ir imsimė vis- ką, kas tik reikalinga mums, nes viskas yra mūsų". Ant salės kaip visada terp lietuvių maišosi ir len- kiai, terp jų buvo viens lenkas policmonas, lietuviškai suprantas. Jis tuos žodžius užprotavo po- licijos kapitonui, o tas kalbėtojas išvadžiojimus palaikė prikalbinė- mais plėsti ir savo distrikte pris- ake kiekvieną lietuvių susirinkimą daboti, nedaleisti įvykdyt organi- zuiu plesimo. Čia yra special policmonas Pratasievičius, Ab- raitukas ir kiti, tai tiems pri- sakė tēmyt lietuvių judėjimą: šie, mokėdami lietuviškai ir patarnau- ja policijai teip, kaip jie nori. Tai- gi ne socialistai, ne progresistai, nebėgo ir neskundė policijai, tik p. Sukys savo neatsargia kalba visus lietuvius atidavė persekio- jimui policijos.

Kalbėtojai, vietoje mokyti kitus, gerai padarė, jeigu ir savę ge- riau pridabot. Sukis prakalbos liepia kitiems balsuot už sociali- stus, o pats, nors apie to metų Amerikoje gyvena, bet pilietišku popierį dar neturi, vienok 18

liotų žemės New Yorke tai patai- kė nusipirkt, kitus socializmo mo- kina, o pats nė sulys socializmo mokslo elgiast.

A. Taikauskas.

### ATSILIEPIMAS 81 KUOPOS L. S. S.

81 kuopa L. S. S. savo mėne- siny susirinkime, 25 d. balandžio, pripažino reikalingu atsiliepti per laikraštį "Lietuvą" dėl kilusių po- lemikų ir vaidų už p. Petrauskio darbus. Polemikų jau nupuolė žemiau kritikos, ir mes ne dėl kri- tikos iš straipsnių rašom, bet norė- dami užbaigti užmetėjimus da- romus visai L. S. S. organizaci- jai, kuri neturi nieko bendro su darbais pavienių ypatų, jos veda ginčus kaip atskiros ypatos. Or- ganizacija todėl negali nė užtarti, nė kaltinti, kadangi nežino tų prie- žasčių, kurių dėl kilo ginčai. Ka- dangi tie ginčai dar neįstengė per- tikrinti nė visuomenės, nė pačių "polemistų", tai mes geisume, kad jie jau užsibaigtų nekludant or- ganizacijos. Mes iš savo pusės patariame priešingoms pusėms iš- sirinkti trečiųjų teismą, kuris išir- tų pilnai visą dalyką, pasiremda- mas ant aiškių darydymų, ir iš- duotų "dekretą", kaltus apskelbtų viešai. Tikimės, kad mūsų pa- raimas bus apsvartytas ir priimtas "polemistų" ir jų pritarėjų.

81 kuopa L. S. S.

### DVYLIAKIS.

17 Nr. "Lietuvos" p. Matulaitis, M. D., nupisė straipsnį S. L. A. reikaluose, kuriame daug ką naujo bruka XXIII S. L. A. sei- nui, o svarbiausiu jo sumanyme, tai apsaugojimas Susivienijimo izdo. Jo nuomone: Susivienijimas kasdien vis bėda į didesnes sko- las, nes priimdamas kiekvieną sa- narį, užtraukia \$150 skolos, ku- rią reikės išmokėti ssnariui numi- rus, ir tokiu būdu Susivienijimas šiadien jau turis suvisur milijoną doliarų skolos.

Galimas p. Matulaitis savo or- gano reikaluose. Jisai sako, kad Susivienijimui organas buvo bu- tų na reikalingu, nes privisus "po- litikierių", norinčių rasyt, privisus daugybei šiukšlių, nepanorėjo lie- tuviškieji laikraščiai buti Susivie- nijimo organu, todėl Susivienijimui buvo reikalingas organas, kurį Su- vivienijimas turi, bet jis perbrau- gus, nes už jį reikia mokėt soc., kurie turėtų eit gelbėjimui posmer- tinę kasos ir atmokėjimui mili- joninės skolos (!). Prie to dar- randa ir nemokantis skaityti, ku- riams organas nemalonus. Orga- nas, girdi, Susivienijimui atsieina mažiau ar daugiau \$200 ir san- vaite, o apie \$10000 į metus. Tai- gi, kad išgelbėti Susivienijimo posmerstinę kasą, jis pataria sei- nui spaustuve svarias parduoti ko- kiam žydėliui, arba tautėviui, o 50 centų, kuriuos dabar mokana už organą kad būtų mokami su- stiprinimui kasos...

Nebūtų nieko įstabaus, jeigu teip rasytų koks "politikonas", bet teip rašo D-ras Matulaitis!

Kas jau galėtų tokias nesamo- nes leist į žmones, kad Susivie- nijimas skolose paskendęs? Argi jau D-ras Matulaitis tiki, kad vie- na diena turėtų numirti visi S. L. A. sanariai? Turbut teip, nes ki- tokio čia pamato but negali.

D-ras Matulaitis sako, kad "or- ganas buvo reikalingas, kadangi privisus politikonams ir šiukšlėms, kiti laikraščiai ne norėjo Susivie- nyjimui tarnauti". Tai gi iš šito nurodymo matoma, kad dabar su- mažėjo politikonai ir šiukšlės, bet kad p. Matulaitis nori organo spaustuve svarias parduoti, tai ma- tyt jis geidžia senovės šiukšlių, o politikono rolę pasima į jis pats, nes vietoje mokėt už organą, jis pataria tuos pinigus mokėt kasos sustiprinimui, — neatsižvelgdamas į tuos, kurie nemoka skaityti ir sa- ko, kad Susivienijimas yra gana tvirtu savo finansuose.

Toliaus p. Matulaitis išsprindzi- vo, kiek Susivienijimui organas parsieina į sanvairę ir metus, bet kad nenurodė patikrinančių faktų, tai tam tikėt nėra reikalo ir tas negali but teisingu nurodymu. Ko- dėl Matulaitis nenurodė Susivie- nyjimo nuostolius, kuriuos paneš- davo už visokius spaundinius, ka- da organo nebuvo? O kiek buvo neparankumų! Matyt, kad p. Ma- tulaitis tą slepia, arba nežino (de- la visuomenė ir dabar juo to visko nežino. Red.).

P. Matulaitis turi žinoti, kad Susivienijimo siekiu yra labdary- stė, o ne krovimai milijoninių turtų. Susivienijimas, įsteigęs savo or- ganą, nevieną pripratins prie ska- itymo, o skaitymas jau žmonėms yra būtina reikalingu, ir todėl

mažai bus tokių, kurie patikės nau- joms reformoms, kokias p. Ma- tulaitis mums "Lietuvoje" siulo. Iš savo pusės aš linkėčiau p. Matulaičiui kitu kartą parašyti ką nors sumanesnio, be "politiko- navimų".

Nepolitikonas.

Mes teipgi linkėtume sulaukti, vietoj tuščių besikandžiojimų, kad Susi- vienijimo reikaluose būtų tikra faktiška kritika, tikri paaiškinimai. Reikalai organizacijos iš visų pu- sių, o ne iš vienos turi but perži- rėti, todėl ir kandžiotis visai nėra reikalo.

Red.

### NE PRANASYSTA SVARBI, BET KAS KITAS.

Dėl belpusio "Lietuvoje" perser- gėjimo ir reikalavimo išduoti at- skaitą iš suvartotų Amerikos lie- tuvių sudėtų aukų revoliucijai Lietuvoj, "Vienybė" teip sako: "Yra persergėjime ir tiesos ir perdėta. Kad lietuvių europiečiai privalo išdavinėti nuo amerikiečių aukų apyskaitas, to nieks nežin- gins. Tas po kelis kartus jau spau- doj buvo nurodyta, tik ant nelai- mės, to europiečiai negirdėjo, ar gal turėjo kokias neapgalimas klutis. Bet, kad užtai galėtų kilti vaidai, tai veltus ir ne laiku gimę pranašavimas. Dabar ir teip ma- žai kas revoliucijai be aukauja, sublogėjus laikams, o už praeitį vaidytis būtų bergėdžias dalykas, regis niekas to nė ne-mano. Eu- ropiečiai privalo kuotankiausiai išduoti amerikiečiams atskaitas, o amerikiečiai po senovės šelpti to- kia revoliuciją, kurią laikas išsau- kė: sukilius — ginkluotą, o besi- rengiant prie sukiliimo — raštais, kurie darytų revoliuciją protuose".

Teip sako "Vienybė". Bet ištikro ne svarbu yra žinoti, ar "Lietuvos" pranašavimas išsipildys ar ne, bet suvartojime pinigų yra kur kas svarbesnis: ant ko eina revoliucijai sudėti pini- gai, vis tiek ar jų mažai ar daug susideda? Ar pinigai iš tikro čia išleidimui "Zarijos", kaip užtikrina "Katalikas"? Bet laik- raščių išleidimas tai ne labdary- stė. Juk jeigu vienas Lietuvos išeinantis laikraštis gali iš re- voliucijos fondo naudotiesi, rei- tiesių pinigų reikalauti ir kitas. Juk ne vienas revoliucijai žmonių protus turi daryti. Todėl kur- kas svarbesniu yra žinoti, ar re- voliucijai amerikiečių sudėti pini- gais ne paskiriam, be aukautojų žinios, kitokiems miriamas. Jei- gu teip daroma, tai reikia pasa- kyti, kad toks suvartojimas ki- tokiems miriamas sudėtų pini- gų būtų peržengimu doros, o tas niekur gerų vaisių neišduo- da ir daigi toki darbai demoraliz- uoja visą draugiją, o musikiš- doros supratime ir be to ne- augščiausiai stovi. Patarlė sa- ko: geras yra draugas, bet sa- isybė ir už draugą geresnė. Jei- gu Tonio informacija teisinga,

reikia tą atvirai pagarsinti. Pra- našauti visada laikas. Vaidytis galima teip gerai už ateinančių reikalus, o dar labiau jau už buvusius, nes kas buvo, tas jau žinoma, o apie ateinančius da- lykus galima tik spėti. Laikas todėl išaiškinti teisingai ir at- viratai, kam apverčiami Amerikos lietuvių revoliucijai sudėti pini- gai? "Vienybė" pripažįsta nau- dingais išleidinėjimą raštų, kurie darytų revoliuciją protuose. Tas ištikro yra svarbiu. Bet ar ji atmena, koki čia kvatojimai ki- lo dėl demokratų rasyt, kurie manė, kad reikia daryti revoliuciją žmonių protuose? Koki triukšmai kilo Philadelphios seime dėl vieno pašalymo, kad ginkluotos revo- lūcijos Lietuvoj nėra. Tai gi reikia nianyti, kad ir žmones de- da pinigų tokiai revoliucijai, o jeigu jos nėra, tai reikia žmo- nės paklausti, kam apversti jų revoliucijai sudėtus pinigus. Sau- valikiai juos suvartoti kitokiems miriamas nieks neturi tiesos

ISLEIDIMO D-ro KUDIRKOS RASTŲ REIKALUOSE.

167 kuopa S. L. A. Jolietė, Ill. 12 d. balandžio turėjo susirinkimą, kuriame buvo apsvartytas p. Gabrio sumanymas, paminėjimui 50 metinių sukaktuvių D-ro Ku- dirkos gimimo, išleisti visuomenės lešomis visus jo raštus. Kuopa iš savo izdo aukauja 5 dol. išlei- dimui D-ro Kudirkos raštų ir jo biografijos. Kadangi iki šiol ne- ra tam tikro Komiteto, kuris už- siimtu rinkimų aukų ir jas primi- nėtų, tai mes perstatome komite- tui šias ypatas: pirmininku — D-rą Rutkauską; raštininku — B. Balevičių, kasieriū — M. J. Dami-

jonaitį. Todėl mūsų perstatytos ypatos teiksils atsiliepti, ar jos ap- timsa rinkti aukas sukaktuviniam išleidimui raštų garsaus mūsų tau- tiečio, kuris darbuos visų lietu- vių labui, bet pirm laiko likosi "iltinės nuo savo brolių atskir- tas".

Mūsų S. L. A. kuopa atsišaukia į lietuvišką visuomenę ir į visas kitas organizacijas, kuopas, drau- gystes ir pavienias ypatas, teipgi į visus vertelgas. Ne pasilikime kurčiais, atkankime, kiek kas ga- li; griebkimės visi energiskai dar- bo, o pamatysime, jog lengvai nu- veiksimė Gabrio pakeltą sumany- mą.

Vardu kuopos,

Ambrazaitis.

### ŽIBURELIO ATSIŠAUKIMAS Į LIETUVOS VISUOMENĘ.

Iš visur kyla skundos, aimanavi- mai, jog vargiai Lietuva gyvuos, vargiai paregės geresnę ateitį. Mu- sų jaunomenė, mūsų tautos viltis miršta džiova, miršta šia badu... Iš sulinkusių ba- kuželių skubina ta jaunoji Lie- tuva šviesos semti. Verzaiji iš mokyklų su karščiausiais norais širdyje ir tokias klutis sutin- ka ant savo tako, teip sunkus jos medžiagiskas padėjimas, kad staciai šiurpuliai ima pasiklau- sius apie tą gyvenimą ir pama- čius išbliskusius veidus mūsų mokslo einančius jaunomenės.

Baisus išgastis apima, nuolat girdžiasi: "Jau tas pasimirė, o toks buvo jaunas... jau aną džiova pakirto, o toks buvo ga- bus, tiek is jo tikejomes... Nebliko". Ir taip nuolat.

Stai Višinskio nebetkome, štai Bilumo nebetkome... Krito gal už tai tiktai, kad Lietuvos visuomenė visas savo pajegas atidavė. Ir to visuomenė nebe- atsidėkavos jiems, nebet tik at- siminus savo pareigas kas link- ty, kurie dar tebegyvoja. Ta visuomenė gali dar ištraukti gelbstančią ranką tiems, kurie yra jos viltis.

Iš visur kyla balsai: "duokite duonos, padėkite mums mokslo įgyti, kad galėtume gerai atlikti tą darbą, kurs mus laukia. Lietuvos visuomenė, čia ant lygių lankų ties Nemunu ir kal- nuotoj Zemaitijoj ir jus broliai- išeiviai už jurių-marių atsidurę, išgirskite, atsiliepkite, gelbėkite Lietuvos viltį!

Kiekvienas šimtą kartų matė ir girdėjo, kaip vargsta mūsų mokslus einanti jaunomenė, bet taip nuolat, teip skaudžiai, kaip "Žibureliui" retai kam atsitinka girdėti. Į mūsų mažą draugi- jolę, vargiai gyvuojančią iš sa- nariškų mokesčių ir skurdžių aukų kreipiasi daugybė žmonių, ateina daugybė laiškų, širdį plėša- nčiais aprašymais. Sūzuoję, iš- tirę, matome, kad tai gry- niausia teisybė, padėti reikia, norisi nors keliis reikalaujamas skatikus nusigyti, o čia nėra... Išdas taip dažnai tuščias, nors is po žemių trauk.

Į visą tat Lietuvą šaukiamės: gelbėkite savo viltį — jaunome- nę! Padėkite "Žibureliui" gy- vuoti, padėkite jam aprupinti tuos, kurie taip pagelbos rei- kalauja. Kiekvienam mūsų ime- tus kels skatikus į "Žiburelio" izdą neisime elgiantis, o tuotar- pu į draugijėles duris nebebar- skins veltui pagelbos reikalaus- jantieje.

Į Jus dabar šaukiamės Bro- liai išeiviai — amerikiečiai. Jusų gyvenimo sąlygos laisvoje sa- lalyje šiek-tiek lengvesnės, atmin- kite... siųskite aukas "Žibure- liui", kas kiek gali. Raginki- te vieni kitus siųsti.

Ačiū Jums tars Lietuva, ku- met jos mokslo einanti jaunome- nė nebemirs džiova iš vargo, o dirbs. Jos naudai.

"Žiburelio" Valdyba. Antrašas "Žiburelio": Vilnius, Zavalna N. 13-4 Marija Putvin- skaitė, (Russie-Lituanie).

### PRIE MOTERŲ KLAUSIMO.

K. Sivydienės referatas, skai- tytas Brooklyn "Lietuviųčių Ap- švietos Draugijos" susirinkime ba- landžio 11 d.

Apie moterų klausimą labai daugelį ką reikėtų pasakyti, nes apie moteries padėjimą žmonijoje nesirupinta daugelį tukstančių me- tų. Civilizacija visame sviete ple- tojosi o vienok joje moteries labai mažai dalyvavo. Kiekviename gy- venimo klausime moteris tapo pa- statyta žemiau vyro; ji neteko sa- vo žmogiškų teisių ir draugijoje

ir valstybėj. Tiesa, kad šiandien ir vyrų ypač darbininkų vyrų draugijoje tiecos nelabai da pla- čios. Bet vyras turi nors šiekias tokias tiesas politikoje, gali daly- vauti daugelyj vietų, kur yra sprendžiama vieši reikalai. Vy- ras dalyvauja (nors ne visuose kraštuose) valdžios rinkime ir įstatymų sutaisyme. Niekio tokio nėra leista moterėi. Netiktai val- džios rinkimuose ji negali daly- vauti nė gi buti išrinkta į valdi- ninkų vietas, bet ji neturi balso nė mokyklų reikaluose, kur ypa- tingai ji turėtų but išgirsta ir prie ko ji arčiausiai turėtų buti prileista, kaip pirmiausia išsvysty- toje einančių gentkarčių.

Moteries beteise da nepasiba- gia atstumimu jos nuo draugijos ir valstybės reikalų sprendimo. Da ir namuose tai yra šeimos sutvarkyme, mės, moteris, visuo- met žaidžiame pačią žemąją ro- lę. Valstija ir bažnyčia moterį nužemino ir past



edymo ir sprendimo reikalų.

4. Kad į valdžios vietas greta su vyrais būtų statomos ir tam tinkamos moteris.

5. Kad moteris būtų valstybėje skaitoma už lygią pilietę.

6. Kad visuomenės ir politikos reikaluose visuomet būtų lygiai girdžiamas balsas ir moteris, suaugusios iki 18 metų.

7. Visokiuose valstybės skyriuose ir rinkimuose moteris privalo turėti lygų balsą su vyrais.

8. Visuomenės ir valdžios įstaigose, moteris užimanti kokį nors viešą vietą, turi gauti lygią su vyrais algą už lygų darbą.

9. Pabrikuose moteris, stovėdama vyro vietoje, turi imti lygią mokesčių su vyrais, nors ir mažiau padirbtų.

10. Uždrausti moterims dirbti pabirkuose prie kelių ir kitose vietose, kuriose dirbti būtų pavojinga.

11. Nešioms ir negalinčioms dirbti moterims turi būti kuoštriamaisi įstatymais uždraustas pabirkų darbas.

12. Nešioms moterims ir mergaitėms turi būti įtaisyti tam tikri valstybės namai, kuriuose galiama vyro joms perleisti išsirišimo iš ligos laiką; įstaiga turi būti tautiška ir pilniausiai aprūpinta kaip pragyvenimo ištekliams, taip ir mediciniškai priežiūra.

13. Persikyrimų porų valstybė neturi tiesos trukdyti. Atpenkėjus dēlei nesutikimo, nesveikatos ar kitų svarbių priežasčių vyrai su moterimi nori persikirti, o kluodo kudiškai, tai valstybė tokiame persikyrime privalo pėgėbėti paindama kudičius ant akleėjimo.

Abelnai sakant, moterų klausimas privalo būti visuomenėje vienu iš svarbiausių sociologijos skyrių. Ir risti šitą klausimą reikia taip, kad moterų teisės būtų lygios su vyrų kaip visuomenės taip ir politikos srityse.

Tą mes atsiėmėme ne per dieną ir ne per savaitę. Mes suprantame, kad tam reikės daug laiko, mes ilgai traukėsi ir iki mūsų dabartinio susipratimo. Čionai neužteks žodžių, reikės ir darbų.

Visu pirmu mums reikia padaryti savo organizacijos, tverti draugijos ir jungti į jas Amerikos lietuves moteris. Gerai būtų suverti ir sumanytą Amerikos lietuvių sąjungą, pirmieviską, bet nepartyviską. Tas dēlo, kad mūsų tikslai jau toliau siekia, negu partijų. Beto politikos partijos jau yra ir be mūsų triuso. Mes jas galėsime remti vieną ar kitą individuališkai. Greičiau, kad remsimė darbininkų politiskais, partijais, tai yra socializmą skelbiančias.

Poliaus mums būtina reikėtų įkurti savas laikraštis, jeigu ne savaitinis tai mėnesinis organas, kuriame mes stengtumėmės supažindinti save ir lietuviškai kalbančias vientasias su moterų reikalais draugijoje ir su visu tuo judėjimu pasaulyje. Laikraštis taip gi turėtų būti ne partyviskas, idant jis galėtų užinteresuoti visokių pažvalgų lietuves. Šalia laikraščio mums reikia leisti tam tikras knygetas, kuriose aiškintųsi visokeriopos moterų pareigos ir gvilidentys jų reikalai, apie ką šiandien da mažai arba ir visiskai nieks nesirupina.

Pradėjus darbą, pasirodytų ir ko mums pirmiausiai reikia. Ant galo mums reikia rašyti straipsniai ir korespondencijos į visus lietuviškus laikraščius, vis plačiau ir giliau išaiškinant visuomenės mūsų reikalus. Turime reikalausti nuo visų mūsų organizacijų ir draugijų (draugysčių), kad ant moterų apšviestos atkreiptų jautrią atydą ir išleidiui tam tikrų knygučių kas metas paskirti po kiek nors pinigų.

Jeigu mes ton linkmėn nenualsiai eisime, jeigu mes darbščiai skisime usnėmis apaugusį mūsų draugijoje taką, vienybės ir šviesės, šviesės ir kovosime, tai įstengsime sutraukti į gražią vienybę visas Amerikos moteris ir merginas, ir moterų klausimą pastumėsim draugijoje ant toki laipsnio pirmyn ir augstyn, kur žmogiskumas reikalauja kad būtų.

## NAUJI RAŠTAI.

Naujausios ir visokios dainos. So. Boston, Mass. "Keleivio" išleidimas. 1907 m. 124 pusl.

Telpa čia iš viso 58 dainos ir šiaip eilės originalios ir verstos, kitos perdirbtos, kaip antai Lietuvių Marselietė, kuri nieko bendro su tikrąja marselietė neturi. Vienos eilės geresnės, kitos savo ormoj gana menkos.

## Gadynė šlėktos viešpatavimo Lietuvoje

(1569—1795m.)

Parašė Jonas Šliupas, M. D.

nas įvesdino tulas innovacijas cerkvėje, iš ko kilo religiški ginčai, ir šalis pasidalino į sentikius (starovierus) ir stačiatikius (pravoslavus). Krimo Totoriams 1688 m. užgulus ant Lenkijos, Galicin ištraukė su armija prieš Krimą, tačiau ekspedicija nenusisekė.

Petras tuomi tarpu augo kaime, buvo akylas, drąsus, kantrus ir stingrios valios; jo mokintoju buvo avanturistas Lefort, gimęs Genevoje. Tasai, patekęs į Nederlandus, pastojai į maskolių kariūnėn ir atvyko į Archangelską. Potam, atkakęs į Maskvą, apsidėdė su turtinga moteria, buvo mylimas svečiuose, ir susidraugino su Petru. Tasai gi savo draugus kaime pavertė į kariauną su militariška disciplina. Čion Petru į ypatingai parūpo fortifikacijos. Lefortas pamokino jį apie svietą, apie jo paties poziciją, ir įkvėpė jam planus didelės ambicijos ir išnašumo. Nelgrukus, Petras ėmė kistišį į politiką ir priešintisio Sophijai. Tojė, numanydama Petro projektus, rįžosi jį uždaryti kalėjimam, ir todėl pasiuntė 600 strielių jį sumti; tik laike intynių su palydovais Petras pabėgo, ir veikiai išleido manifestą su pasiskundimu. Galiaus žmonės sukilo prieš Sophiją, kuri mėgino pabėgti į Lenkiją, bet pagauta kelionėje, pateko į klištorių; taip-pat Galicin tapo išguitas į Archangelską, vadas strielių paguldė savo galvą, o kiti tapo išbanityti į Siberiją. Tad-gi nuo 1689 m. Petras ėmė šalį valdyti be lenktynininkų, ir tuojau pastovi armija šale strielių tapo įsteigta Leforto ir generolo Gordono iš Hugenotų, Skotų ir kitų. Potam Petru parūpo laivybas. Nuvykęs į Archangelską 1693 m. jis važinėjo ant anglišių ir nederlandišių laivų ir nuolat galiestavo, kad "Maskolija turi daug žemės be vandens". Neuzilgo kilus kareis su Turkais, jis apgulė Azovo miestą ir po ilgų painėvų paėmė, su pagalba mažos, naujai surengtos flotilės, 1696 m. Strieliai kiršo, ir rengėsi Petrą užmušti, bet taitai jiems nesusisekė. 1697 m. caras leidosi keliauti į vakarinę Europą, per Livoniją, šiaurinę Prusiją į Nederlandus; Zaardame jis parsisamdė laivų dailde. Potam jis vyko į Angliją, ir čion mokėsi fortifikacijos, astronomijos, chemijos ir anatomijos; vis-gi valdymo geidulus buvo galin-gesnis. Atkakęs į Jėną, sužinojo apie strielių maistą ir vyko namon, kur maistą jau numalšęs buvo Gordon. Vis-gi caras 2000 vyrų mirtinai pasmerkė, vadovams pats savo ranka galvas nukapojo, o kitus statė ant baisyų torturų. Strielų kariūnėn išsklaistės, caras kreipėsi prie vidaus reformų. Jis atmainė mechanizmą administracijos, jos augstesniuosiuose departamentuose. Įvesdindamas "čitus", jis atmainė visą draugijos rėdą. Liepė kiekvienam vyrui skusti veidus, nešioti augstas drapanas, ir pokylius ponai turėjo atsivežti ir dukteris (ko seniaus nebudavo). Jis įvedino vienodą sistemą svėrimo ir mieros, reformavo kalendorių pagal Julijoniškąjį laiko skaitilavimą. Pagalvės tapo padidintos ir naujai išdalintos visiems be skirtumo, net popai turėjo jas mokėti. Jis uždraudė taip-gi tulus zokoniininkų apžadus; tad nė nestebėtina bus, jei-gi popai vadino jį tikruoju anti-kristu. Toliaus jis vis labiaus platino skritulį savo autoriteto.

### 11. FRIDRIKIS AUGUSTOS II (1697-1773).

Fridrikis Augustas II buvo mitrus ir pilnas ambicijos, norėjo Lenkiją paversti tėvonią savos šeimynos. Traktatų Karlovičiuose (1699) Lenkija atgavo atgal Ukrainą ir Podoliją su Kamieniecu, taipgi apsisergėjo nuo užpuolimų Totorių. — Sumanymas politiskai akcijai iš šiaurės tapo nuspręstas rusiškoje Ravoje, kur Augustą aplankė caras Petras Aleksejevicius, grįždamas iš užru-bezinės kelionės, kurs buvo prisidėjęs prie pakylėjimo Augusto ir dabar jį traukė į savus politiskus sumanyms. Ketinta užpulti ant švedų Vidžemio ir pasidalinti pakraščius Baltijos. Kurstė į karę su Karoliu XII beviestinis dvare Augusto vidžemietis Jonas Reinholdas Patkulis, cars pasmerktas švedų karalių mirtin už maistiškus suokalbuis, pabėgo iš tėvynės. Jis įkalbėjo Augustui, kad karė už Vidžemį atidarys jam kelią į didelę politiską karijėrą; kad suteiks jam progą palaikyti Lenkijoje saksiską kariūnėn, su pagalba kurios jis galės pamaityti republi-konišką surėdymą paveldėtine monarchija. Į suderybas Ravoje vėliaus įtrauktas pasiūlo taip-gi Danijos karalius Fridrikis IV. Sataika Karlovičiuose susiderinusiems paleido rankas ir paskubino užsidegimą šiaurinės karės.

Mirus Jonui Sobieskiui 1696 m., Lietuvoje prasidėjo naminė karė, o tai dėl neužmokėtos kariūnėn užvilkin-tos algos, o potam dėlto, kad žemesnėji šlėkta, kurios va-du buvo Jurgis Oginskis, budama daug daiktuose nupaka-rinta, reikalavo užlaikymo šlėktosio lygybės. Sapiehai — kuriuos karalius Sobieskis pakėlė į kunigaikščius, — po kurių vada stovėjo lietuviskoji kariauna, buvo priešinga puse. Tie vadaai turėjo būti nutildyti seime, bet seimas tas truksmingas ir gresmus tapo pertrauktas ir dar pa-bligionio piktą taip, kad Lietuvoje per ilgą laiką vaisings apigardos tapo paverčiamos į tirus, iki galiaus 1700 m. Sapiehai tapo sumušti Mikolo Višniovieckio (iš giminės Jagėliunų) pas Alkininkus (Olkienikus, 7 mylios nuo Vilniaus), ir tapo išvyti iš šalies, praloše turtus ir kunigaikštiskąjį vardą (Kazys hetmanas, Benediktas payzdin-kinas, Aleksandras didis maršalkas, Gregoras pataurinis, Mikolas abazinis nuzurdotas); dėlto vėliaus Sapiehai prisidėjo prie Karolio XII, kada tasai atėjo į Lietuvą.

Valandoje, kada caras Petras I apskelbė karę Sve-dijai ir apgulė Narvą, Saksų kariūnėn susikoncentravo Kursė ir įsismerkė į Vidžemį pagelbėti Maskvos kariūnėn. Bet karalius Danijos, apveiktas švedų, sataikoje Travendaliuje prisizadėjo atsitraukti nuo talkos saksiskai-maskviškos. Petras I pas Narvą tapo skaudžiai smugtas. Augustas veltui apgulinėjęs Rygą, atėjus gandui apie pralošas sadorininkų, įsėjojo satarms su elektoriumi Brandenburgo, Fridrikiu III (1688-1713), kurs apskelbė karaliumi Prusų ir 18 d. sausio 1701 m. apsisavinavo Karaliaučiuje po vardu Fridrikio I. Susijė Petras su Augustu Lietuvoje, Birziuose, pilyje Radivilų. Petras žadėjo Augustui pagalbą žmonėmis ir pinigų sumą perpirki-mui seimo, idant Lenkiją įtraukti į karę su Karoliu XII. Bet Varšavos seimas protestavo prieš vainikavimą elektro-rius, reikalavo ištraukimo saksiskų kariėvių iš Lenkijos ir suderėjimo sadoros su Švedija. Karolis XII apveikė saksiskai maskolišką kariūnėn pas Rygą, ir gramotose į Lenkų dignitorius ketino detronizuoti Augustą, ką pasirengė buvo paremti Sapiehai ir primasas Radziejovskis. Dabar Augustas ištraukė Saksų kariūnėn iš Lenkijos,

į Lietuvą išsiuntė komisiją sugrąžinimui Sapiehų ant urėdų ir sutaikiniui jų su šlėkta. Pasiulė slapta Karoliui XII per numylėtinę grovėnė Aurorą Koenigsmark pa-dalinimą Lenkijos. Bet Karolius traukė linkui Lenkijos per Kauną, Gartiną ir Tykociną. Augustas pabėgo iš so-stapilės. Galop gegužio Karolis įtraukė į Varšavą, potam vijosi Augustą į Krokaviskius. Sumušė jį kovoje pas Klišovą ir užėmė Krokavą. Neskaitlingas visuomeniškas išsirengimas šlėktos pas Sandomierių protestavo prieš tramdymą Olyviskės sataikos ir pasiėmė ginti Augustą. Karolius XII laike revijų nusilaužė koją. Augustas už-ėmė karališkus Prusus ir sausukė seimą į Liubliną, kur pribuvo Mažalenkiai ir Lietuviai; reikalavo atėmimo nuo Sapiehų ir kitų Švedijos šalininkų urėdų ir lobų. Didlen-čiai užmegzė konfederaciją po lazda Petro Broniso, sta-rastos Pyzdros, ir reikalavo sataikos su Švedija; galiaus konfederacija atsisakė Augusto beklaustyti (1704). Į dve-jetą mėnesių vėliaus apskelbė: akta detronizacijos; beka-ralmetį ir laiką elekcijos. Karolis statė kandidatūrą Jo-kubo Sobieskio, kurį Augustas nusigabeno į Saksų pilį Pleisenburgą. 12 d. liepos 1704 m. apkasuose Volcos šlėkta aprinko Stasį Leščynskį. Augustas siulė per Pat-kulį Fridrikui I padalinimą Lenkijos tarp Prusų, Saksoni-jos, Petro I ir Danijos. Tuomet įsėjojo pagelbos sado-roje su Maskva. Petras sutarė su T. Dzjalynskiu Chelmo no vaivada, traktatą užkabintinai apsiginamą ir prizadėjo pagalbą karėvišką bei pinigiską. 1704 m. jo kariūnėn, po vada kniaziaus Galicino, įsigrudo į Raudonąją Rusiją. Jaroslavljuje susivienijo su jais Augustas. Kada Karolis atkako pas Lėvovą, Augustas patraukė į šiaurę ir grasino Varšavai. Po trumpo atsispyrimo įgultinė Horno Varša-voje kapituliuo. Bet nepoigiam Karolis XII atėmė atgal Varšavą ir pervesdino joje vainikavimą Leščynskio. Tad Petras atkako į Polocką (1705); kaipo alijantas Augus-to, jis išdavė manifestą prieš šalininkus Leščynskio ir apsigarsino protektoriumi lenkiškų disunitų net po atsi-traukimo iš Lenkijos. Mogylyve pasodino kamisorių ru-pintiesi disunitais; savam rezidentui Varšavoje liepė rinkti prirodymus jų priespaudos Lenkijoje. Perėjus per Lie-tuvą, atsidūrė Tynocine, kur incognito sėdėsiavosi Augus-tas. Gartinė duma Sandomieriškės konfederacijos patvir-tino traktatą, nutartą Dzjalynskio; Petras panaujino pri-zadėjimą pagelbos žmonėms ir pinigais. Augustas įsteigė savo šalininkams orderį Baltojo Erelis su parašu: Pro-fide, lege et rege.

Karolis XII traukė linkui Gartinio ir įsėjojo kovos, bet priešininkai atsitraukė. Dabar Karolis patraukė ant Saksonijos. Augustas išsiuntė įgaliotinius suderėjimui sataikos. Pilyje Altranstaedt, palei Leipzigą, kur Karolis įrengė vyriausią kvatierą, įvyko traktatas (1706), kuriom Augustas atsidėjo Lenkijos vainiko labui Leščyn-skio, paleido laisvais Sobieskius ir išdavė į švedų rankas Patkulį.

Petras I dar išskėtė savo globą ant Sandomieriškės konfederacijos, netinkancios ant sąlygų sataikos Altranstaedte. Generolą Menšikovą pasiuntė į Volyniją, o pats vyko į Žolkievą, kur susirinko priešgyns Leščynskio; pri-masas St. Šembek, d. lenk. hetmanas Ad. Sienjaviškis, liet. laukinis hetmanas Gregoras Oginskis, ir k. į Liubliną seimą (1707) Petras atkako pats ir prikalbino apskelbti bekaralmetį. Petras norėjo ant Lenkijos sosto pasodinti savo sunų Aleksį. Potam nukako į Varšavą, bet traukė šalin, kada Karolis XII grįžo į Lenkiją. Karolis išsirengė į didelę kelionę rytų linkui, turėdamas prizadėtą pagalbą Mazeppos, hetmano Zaporoginių kazokų. Atkako pas Pol-tavą, kur atkirtimui pribuvo Petras. Liepos mėn. 1709 m. Karolis tapo apveiktas ir su likučiais kariūnėms įsėjojo globos Turkijoje.

Augustas po kovos pas Poltavą susivaziavo su Petru Toruniuje, panaujino su juomi traktatus, ir sausukė seimą į Varšavą (1710), kur Petras įgijo įstatymiską titulą glo-bėjo lenkiškų disunitų. Karolis XII Benderiuose stumė Turkiją į karę su Maskolija; palei Prutą (1711) Petras radosi kritiškame padėjime, bet paprakais ir žemėmis pri-kalbino d. Vezyrą prie sataikos ir grįžimo namon. Karolis paskyrė Leščynskui rezidencijai Dviltitės kunigaikštystę ir gresiant neužganėdinimui savoje tėvynėje, apleido Turkiją ir pagrįžo į Švediją. Kilo judėjimas Rusijoje ir Lietuvoje, ir 1715 m. Tarnogrode įsteigta tapo, po lazda St. Ledochovskio, generališka konfederacija, kuri reikala-vo pasitraukimo iš šalies Saksų kariūnėms, su kurios pa-gelba Augustas tykojo padaryti perversmą. Flemingų ne-pasisekė sumušti konfederatus. Pasijudinus Saksų kariūnės tėjimo Petro generolas Baueris; konfederatus vien lydėjo kniaziaus Dolgorukij. Petras kieminėjosi Gedanoje, kur taip-gi Augustas nukako, ir Petras sutaikini-mui konfederatų su karaliumi paskyrė Dolgorukį. Po be-pasekmingų derybų Liubline ir Kazimieruje, sataika įvyko Varšavoje (1716), kaip Petro kariūnėn įtraukė į Vo-lyniją. Saksai ketino pasitraukti iš šalies, panaikino kon-federaciją Sandomieriaus ir Tarnogrodo; kariūnėn Lenkijos redukavo iki 18000, o Lietuvos iki 6000; traktatas Varšaviskis (1717) — "nebulylus" — patvirtino sataiką be diskusijos. Tačiau Petras savo kariūnėms neįsėdino iš Lenkijos, susiartinio su Fridrikiu Vilhelmu I (1713-1740) ir ant seimo Gartinė 1718 m. Dolgorukij su Kuhn-heimu komandą Flemingo perstatinėjo šlėktai esant pasi-kėsinimui ant prerogatyvų valdžios hetmano ir valdžios respublikos. Vien laik-gi Petras stengėsi užvaldyti Kuršą. Kada pasimirė kunigaikštis Fridrikis Vilhelmas (+1711), apsidėdęs su jo broliaidukra Ona Ivanovna, po pretekstu paglobos našlei, įvesdino savo armiją į Kuršą. Po Prutiškės sadoros rods ji atsitraukė, bet į kelis metus vėliaus iš naujo atėjo. Net su Karoliu XII Petras sata-ravosi ir sutiko pakylėti Leščynskį ant sosto.

Augustas pasiuntė į Dviltitės kunigaikštystę žmones, kurie turėjo nugalaboti Leščynskį. Pasalos nenusidavė; o Karolis XII dingo prie apgulimo Norvegijos drutvie-tis Friderikshall (1718). Veikiai potam su Austrija ir Anglija Augustas suderėjo traktatą Viennoje 1718 m., kreiptą prieš Maskvą ir Prusiją.

Ant jų patyčių Petras, tarpininkaujant jo pasiuntiniui Tolstojui, Berlyne susiderino su Prusijos karaliumi 1719 m.: nutarė užlaikyti respublikos surėdymą, aprupinti liki-mą lenkiškųjų kitatikių, suparalizuoti siekius Augusto, patikrinti vainiką sunui. Varšaviskis seimas 1719 m., kur Augustas ketino įnešti ratifikaciją Vienniskio traktato ir išrupinti sankciją komandai Flemingo ant kariūnėms sve-timtautiskio autoramento, — per paprakus kunigaikščio Dolgorukio ir barono von Posadovskio, pasiliko pertrauktas.

Petras triumfavo. Su Švedija sutarė Nystadtė, Suo-mijoje, traktatą (1721) ir gavo, pradžioje šiaurinės karės Augustui prizadėtą, Vidžemį ir Estoniją. Tame mete jis priėmė titulą imperatoriaus visos Rosijos.

Kada Augustas sataravosi su Francija dėl parėmimo pretensijų karaliaičio ant Austrijos sukcesijos, kurią cie-sorius Karolis VI per pragmatiską sankciją ketino perleisti dukteriai Marijos Teresės, įvyko tarp Karolio VI, Fridri-kio Vilhelmo I ir įpėdinės Petro Didžio (+1725), Katari-

nos I (+1727) ir Petro II Aleksejevicius (+1730), imperatorienės Onos Ivanovnos (1730-1740), susivieniji-mas su siekiu užlaikyti vidurinį sutvarkymą Lenkijos Ir neleisti ant sosto gresnių kandidatų; Berlyne atstovai trijų dvarų pasirašė ant punktacijos (1732), kad neprileis ant sosto nė Leščynskio, nė kito pavojingo susiderinusiems kandidato. Augustas-gi dabar slapta siulė Berlyno dvarui padalinti Lenkiją tarp Prusų ir Austrijos, su sąlyga, kad likusioji dalis Lenkijos taptų tėvonią jo sunas\*). Bet pasimirė Varšavoje laike seimo, ant kurio atkakęs buvo is Saksonijos.

Karalaitis Fridrikis Augustas tuojau po mirties tėvo atsidėjo pretensijų prie sukcesijos Austrijos ir pripazi-no pragmatiską sankciją, ir Peterburge už parėmimą ant lenkiskajo sosto buvo pasirengęs — ištikus mirčiai nukar-susio kunigaikščio Ferdinando, pastaro vyriško ainio še-imynos Kettlerių, atiduoti Kuršą į leną favoritui impera-torienės Onos, Ernestui Bironui. Bet primasas Theodoras Potockis, Theodoras Liubomirskis, Krokavos vaivada, ir kunigaikštis Mikolas Višniovieckis, d. liet. kancleris, dėjo pastangas, ir Volioje 30000 šlėktos apsaukė karaliumi Leščynskį (12 d. rugsėjo 1733). Tačiau Poznaniaus vyskupas Hozijus ir Krokavos Lipskis po apginklu mas-koliskajo generolo Lacy, apskelbė po Kamieniaus kaimu aprinkimą Augusto III. Tą aprinkimą pasveikino griaus-mas 30 maskoliškų patrankų. Leščynskis pabėgo į Geda-ną. Kada Augustas III vainikavosi Krokavoje (17 sausio 1734 m.), generolas Lacy užėmė Torunių, o Gedana ka-pituliavo feldmaršalui Muenichui. Leščynskis pabėgo į Karaliaučių po globa Prusų karaliaus. Liudvikas XV, po karės su Austrija suderėjo traktatą Viennoje (1735), kur apsiėmė Leščynskį prikalbinti prie abdikacijos mai-nais už pavedimą jam iki gyvam Lotharingijos ir Bars, kurios šalys numirus karaliui taps prikergtos prie Fran-cuzijos. Su Augustu III sustiprėjo Lenkijoje įtekmė Mas-kolijos. 1736 m. pacifikacijos seimas apmokėjo maskolių intervenciją konstituciją, kuri paveda karaliui tiesą do-vanoti kunigaikštiską investitūrą Kursė, pasimirus pasta-ramjam Kettleriui.

Taip tai bevišpataujant luomoms ponų ir kunigų, Lenkija susitiko su didelėmis pralošomis: neteko rytų sa-lyje Smolensko, Černygovo, anapus Dnieprinės Ukrainos, Kyjevos; Švedai atidavė Vidžemį po tiesiai Dauguvos pu-sei; rezignavo nuo tiesų valdymierystos Moldavija, Vala-kija, ir kunigaikštiskais Prusais. Iš visų teritorijališkų pralošų vieninteliai atgal laimėjo prarastais traktatų Bu-čaciuje ir tai pasidėkavojant įtekmė europėjiskos diplo-matijos. Lenkijos lėšomis parėjo į galingumą kunigaik-štiskos valstijos; su jos skriauda nuolankus Prusų kuni-gaikštis pasikėlė į karališką garbumą.

Neteko paguodonės seimas nuo pusės XVII amžiaus, kada parėjo į madą pertraukinėti apsvartysmus per "libe-rum veto" net pavienių pasiuntinių. Besibaigiant nepapra-stam seimui 1652 m., kurs susirinko patvirtinimui Bialo-cerkviskės satarms ir apmastymo jeib kokiam atsi-tikime įrankių tolesnei kovai su Chmielnickiu, Sycinskis, pasiuntinys iš Upytos, išėjo iš triobėsio, protestuodamas prieš nesvarumą apsvartymų patenkant jiems ilgiaus kaip dvi savaiti, ir kaip Sycinskis nesugrįžo, maršalkas uždarė apsvartysmus. Sycinskis atrado pamėgdziotojus. Tarpe 1652 o 1736 m. iškriko 26 seimai, kurių 13 tapo pertrauktų 1652 ir 1736 m. iškriko 26 seimai, kurių 13 tapo pertrauktų pavienių pasiuntinių. Nekurie (1688, 1694, 1720, 1730, 1732) pakriko pirma negu tapo aprinktas maršalkas pa-siuntinių triobėsio.

Generaliską Varšaviskę konfederaciją 1573 m., kuri užtikrino lygtiesybę tikėjimams, karaliai gadino, aplenkda-mi nekatalikus dalinant urėdus ir starastystas. Po įvar-dinimui dissidentų, ženklinius iš pradžių visus krikščinius, patraukė vėliaus tikiai nekatalikus: liuteriškius, kalvyni-kius ir disunitus, išskiriant arijonus.

"Dvasiškoji atmosfera, kokią sutvėrė katalikiška re-akcija puolus reformacijai, neleido įžiūrėti šaltinį pikto, o tuomi pačiu aspergėti tautą nuo pralošų.

"Papėdė mokslo mokyklose buvo scholastiškoji philo-zophija, esanti įrankiu gvilidenimui užduočių vyriausiaiis teologiskų. Sudėtinės dalyos tos philozofijos: logika arba moksas disputavimo; fizikos, paduodanti žinias apie ypatybes, priežastis ir veikmes materijališkų daiktų; etika, apimanti įsakmes apie gyvenimą ir papratimus, — ru-pinosi gvilidenti apsakancius galvą klausimus, neturinčius susirisimo su gyvenimu. Glamonima akadēmijose astro-logija kreipė mintis į klausimus raganystos. Žmogus, apleido mokyklos suolą, potvinyje apsiuanciančių jį apsi-reikimų, turėjo orientuotiesi su pagelba keletos philozof-iškių tėjų ir astrologiskų mulykystų. Aiškino viską iš the-ologiskos atžvalgos. Kometose, užtemimuose ir kituose apsi-reikimuose gamtos matė gresmę katastrofų ar pa-sekmingų atsitikimų. Kiekvienas faktas, ar viešas ar pri-vatiskas, svarbus ar menkas, turėjo viršprigimį šaltinį. Visados ir visur likime tautos apsi-reiškė tiesioginė įtekmė Pono Dievo, Motinos Dievo, ar šventųjų. Kaip pasek-mingus atsitikimus laikė už akta dieviškos mylistos, taip nelaimėse regėjo bausmę dangaus, prisiųstą už nusidėji-mus. Be viespataujancio ant svieto Dievo veikė ant liki-mų žmogaus nelabos dvasios, sėjančios susikrimitimus ir nelaimės su pagelba kerėjimu, nužiūrėjimu ir tt.

"Nužvelgtus kerėjime ir susinėsimė su vėlniais trau-kė į teismą, torturavo ir smerkė mirtim, tankiausiai sude-ginant ant kryžkelių; pergolbojimui rudybės Viešpaties griebėsi maldų ir metavonių. Vadovais draugijos buvo ku-nigai, ypatingai zokoniininkai, kurių skaitlius XVII am-žiuje išaugo milžiniškas; apie 600 klištorių buvo išmė-tyta po šalį. Monachai steigė brolijas; konfesijonale i-š sakyklos, klištorių cellėse ir "kvestavoti" keliaudam-ragino prie rekolekcijų, uolumo ir piligrimystų. Atka-klieks nusidėjęliams keršijo neprileidimu prie sakramen-tų, nelaidojimu ant šventintos vietos ir iškeikimu. Na-g-pasinėre draugija į religiskas praktikas ir dievotumę. Turtingesni žmonės piligrimavo į Loretto, Assizį, Romą, Paduą ir Jeruzolimą; biednesniejie įsėjojo paraminimo bažnyčiose, garsingose stebuklingais abrozais ir relikvijo-mis šventųjų. Dievoti tėvai velijo saviens vaikams eiti į dvasiską luomą, o ir patys gana tankiai ant senatvės apsi-budavo klištoriuose.

"Theologiskai linkmei pasidavė taip-gi rašliava. Baž-nytinė dvasia susikėrbino į tukstancius panegyriku, į malkynes pamokslų, į nesuskaitomą daugumą gyvatų šven-tųjų. Geriausieje talentai anų laikų neįstengė išsilausti iš po jos įtekmės. Kalendoriai, be maldaknygės yvien-tėlė lektura platesniems skrituliams, stamantrino prietarus ir burtus. Autoriai jų, paprastai profesoriai akadēmijos, plačiai rašinėjo apie feraliskias dienas ir klimakteriskas metus; pliaupė apie įtekmę planėtų ant sveikatos ir gyvasties žmogaus; iš kometų ir užtemimų būrė ateitį.

"Dvasiskame krutėjime vakarų Lenkija neėmė daly-vumo, neprisavino sau net geriausių jų laimikių. Svetimi jai teip-gi buvo didi atidengimai dirvose astronomijos ir (Toliaus bus).



## Muzikui.

Smuiką į ranką paėmęs, užtrauk,  
Ir savo širdį aidu jos žavėk;  
Niekio kitesnio gyvatoj nelauk;  
Visą siekiamą muziką įdėk!

Buvę augštybė melodijoj rask;  
Niekio augštesnio atrasti negeisk;  
Aido gilumą ir meilę suprask  
Ir supratimą tą niekad nekeisk!

Nors tave mintys vilioj kitur,  
Smuiką į šalį, kol gyvas, nedėk!  
Kur tik keliausi, ar busi, — visur  
Dvasioje aidą muzykės girdėk!

Jonas Viskoša.

## P. Lafargue

## Labdarybė, pirmiausia ir dabar

Vertė M. N. as

plėsdavo bažnyčias ir vienuolynes, nes jas mažai teapgindavo baisūs praeikimai popiežių ir vienuolių savo apgynimui turėjo šaukties netikėlių. Vadovai barbarų kareivių pulkų lygiai ir tikrai katalikiški karaliai ir baronai visuomet laikydavo už savo tiesą užgrobtai bažnyčių ir vienuolynių gėrybes, idant išbristi iš skolų pritrūkus pinigų. Vyskupai ir vienuoliai savo apgynimui turėjo šaukties prie drąsų ir geros valios liaudies ir dėlto buvo prispirti auginti ir palaikyti tarp ukinkų ir amatninkų pulkų pajautimus paguodos ir meilės prie jų gėrybių — būtent tuomet, kad juos pertikrindavo, buk jie turį tuos dvarus tik dėlto, idant palengvinti pavargėlių skurdą per labdarybą aukas (alūzną).

O tuom tarpu baimės išaukta labdarybė pradėjo nykstant tikrai jos priežastiai ir pati nykti, kaip tik karaliaus žandarmerija tapo gana skaitlinga, kad išgelbėti karalybę nuo plėšiančių baronų ir amatinių kareivių rykščių, ir kaip tik vieškelį skaitlius išaugo, ir jie užtektinai pagamino ramumą reikalingą vaizbai. Dabar pardavinėjo bažnyčios ir klostoriai perteklių jų pačių užaugintų javų, lygiai kaip dešimtinės ir medžiavos. Vienuoliai ir vyskupai tokiu begėdišku būdu tapo vagimis pavargėlių turtų. Iš tikrųjų dvarai ir dešimtinės bei medžiavos, kadangi jos kilo iš dovanų ir aukų padarytų dorų, dievobaimingų duselių, susilpimui pavargėlių arba buvo pavogti po tuomi apgavingu pretekstu, prigulėjo ne vyskupams ir vienuoliams, bet bažnyčiai, ekleleziatai, t. y. tikinčiųjų bendrovei. Revoliucijiniai buržuazai 1789 m. rėmėsi ant šitokio tiesoto pamato, idant neva atgrąžintum tautai juos užgrobtai. Vienuoliai ir vyskupai tuomet, kad jie varė vaizbą su visais bažnyčios ir vienuolių dvarų javais ir buvo atėmę juos labdaringam jų tikslui, nustojo liaudies meilės, kuri per šimtus metų yra buvusi jų apgynimu: Anglijoje ir Prancuzijoje jie buvo revoliucijos laike išguiti iš savo dvarų, o ukinkinių ir darbininkų minios visai nepakilo jų apgynimui.

Daryta buvo užmetinėjimas katalikų bažnyčiai, buk ji savo moksle, savo dogmose, ir savo formose bei apeigose, kurie yra užsilikę be atmainų nuo amžių ir amžių, yra lygiai suakmenėjusi. Visai neteisingai išduoda jai šitokią paliudijimą protisko nuvargimo (testimonium paupertatis animi). Ji yra, atbulai, mokesčius pritaikinti juos labai gudriai ir gabiai prie įvairiausių vietos ir laiko sąlygų; ji yra pridengusi labdarybę su įvairiomis drapanomis, idant ji liktų uždegtumui, pastiprinimui ir užlaikymui jų autoritetui ir karūnos. Paniekimas šio svieto gėrybių, tai pamatinė apaštaly ir pirmųjų krikščionių dogma, kurie tik troško ir ilgėjo daugias gėrybių, nes jie negalėjo užgrobtai šito svieto gėrybių, padeda bažnyčiai į šalį tuojaus, kaip jie įgijo žemės lobius ir galėjo uždarbiauti ir pelnytį su kitados prigulėjusiomis pavargėliams mezliavomis ir dešimtinėmis; ji eina dabar prisakyti pramoningo judėjimo ir vaizbinės spekuliacijos. Vienuolynės yra pramonės uždėdumais, kurie Prancuzijoje atsidavė vien tik išdirbimui alkoholinių likerijų, bet neikię dėlto nepaniekinti ir kitų pelningų pramonės šakų; trappistai, kurie jau berods pirmiausia buvo pramainę savo „brolių reikės mirti“ ant „brolių, reikia distiliuoti (varyti degtinę)“, užsiėmė dar išdirbimu porcelėno dalykų).

Ir moterų vienuolynės neatsiliko nuo amžių judėjimo. Elgtų orėdas pramynė taką vienuolių moterų bendrovėms, kurios ėmė begėdiškai ir įlandžiai elgtauti; kitos šventos moteriškos ėmė įstebėtinai vikriai ir begėdiškai išnaudoti našlaicius vaikus, kuriuos jos priimdavo iš krikščioniško pasigailėjimo. Jų pasigailėjimas įneša joms milijonus.

## III.

## BURŽUAZŲ LABDARYBĖ.

Buržuazija padidimui savo turto, kurį bevo gdoma darbininko trūsą, būtinai reikalauja didelio skaitliaus laisvų darbininkų, kurie, nebūdami surišti savitarpėje, neturėdami kokio nors apgynimo iš viršaus, yra visai nuvarę, ir dėlto vargo prispirti pardavoti savo trūsą už piniginę algą. Atklaičiai eidama prie šito tikslo. Ji yra išgelbėjusi darbininkus nuo podalų jungo, ji yra sudraskiusi amatinės jų draugijas ir panaikinus paskutinius neškaitlingus apgynimo ir prieglaudos vietas, kurias jiems suteikdavo bažnyčia ir religija. Katalikų bažnyčia privedė švenčių skaitlių iki 90, o pridėjus 52 šventadienių, padarė apie du šventadienių ir savaitę, ir dar esant pirmą revoliuciją buvo uždrausta spirti

žmonės prie darbo; šitos skaitlingos šventės uždėdavo apinasrį ant išnaudojimo darbininkų; ir daugelyj vienuolynių dar užsilikusieji dalininkai suriūb ir valgyti gerai praverždavo puslankius darbininkams gaunantiems algą tik už keturias šio dienas, kuriomis buvo leista juos išnaudoti. Protestantizmas atmetė religijos vardan alūznas, idant įtikti vertelgoms buržuazams, kurie jo eilės buvo skaitlingi, ir panaikino šventuosius danguje, idant drauge su tuomi galėtų panaikinti ant žemės jų šventes. Revoliucija 1789 m. suprato savo reikalą dar geriau. Reformuota (pataisytoji) religija paliko dar šventadienį, revoliucijiniai buržuazai rado, jog vienos pašilios dienos iš 7 yra per daug, todėl vieton septynių dienų įvedė dešimties dienų savaitę, praminta dekada, idant pašilios diena grįžtų tik kas dešimt dienų; o idant sykį ant visados palaidoti atminimą apie bažnytinės šventės padėję reublikonių kalendoriuj vieton šventųjų vardų net vardus naujų (metaly), augalų ir gyvulių. Įstatymas 24 vandemjėro (vyno mėnesio) antrųjų metų respublikos (15 spalį 1793 m.) priskaitė alūzną (elgetavimą) prie nusidėjimų.

Buržuazų ekonomijos mokslą tas ant-rasis dvasios išreikšimas materijalingųjų buržuazų kliasos reikala, varė toliaus darbą pataisytosios (reformuotos) bažnyčios, nuolatos užpildinėdamas ant naudingų darbininkų kliasai valstybės įstaigų, kaip antai: bendrovės vyriausybės priedermės parupinti javus, paskiriamos įstatymais valgomųjų dalykų kainos, ir casa annona; šitoji pastaroji įstaiga, popiežiams pagonų palikta, lygiai ir visos jai panašios įstaigos, buvo daugiasiai ir aštriasiai užpildinėjamos fizikokratų kaip Condorset (istark kaip Kondorsė), kunigas (abbatas) Galiani ir kiti; jie buvo apsiėmę girti laisvę javų vaizbos, dėlto Neeker sulygino juos su didžiausiu lošiamu stalu: nes „su vienuj vienuolius milijonu buvo galima badu išmarty tautą“.

Buvo tas naudinga dabartinei produkcijai, kuri reikalauja savo bujojimui ir išsiplėtojimui pertekliaus pigių darbininkų; tam tikslui revoliucijiniai buržuazai perkeitė darbininkų gyvenimo sąlygas ir panaikino cėkus, lygiai kaip ir senosios valdžios viešas sėpiamas įstaigas; tokiu būdu kapitalas nuo pat pradžio atsiradimo buvo sutvėręs perteklių laisvų darbininkų, neduodamas dar už ypato laisvę jiems užtikrinto darbo, kuris buvo vieninteliu šaltiniu pragyvenimo. Skaitlius valkatų ir elgtų, viena iš neisgydomų civilizacijos rykščių, taip išaugo, kad Prancuzijoje pradėjo nuozmiai bausti juos, pradėjus nuo XVI amžiaus: juos plakdavo, įžmėdavo ir kardavo. Šitokie baidimo būdai revoliucijiniame periklode aštuonioliktos amžiaus tapo atnaujinti: augščiaus minėtasis įstatymas vandemjėro mėn. II metų (t. y. 15 spalį 1793 m.) priskaitė elgtai apsigyventi savo gimtinę vietą, kur bendrijos privalo įtaisyti elgtoms dirbtuvės; o jeigu jisai kartais apleidavo savo gimtinę, tai būdavo nubaudziamas kalėjimu su sunkiais darbais, o antrą sykį, tai padarius ištrėnimu ant Madagaskaro salos. Viešpataujant Liudvikui XV buvo įsteigta elgtų prieglaudos arba būdai namai, kurie buvo tikrais kalėjimais, nes tenai kankindavo valkatas, idant jie pradėtų baurėties valkatų gyvenimu. Toks pat perteklius gyventojų atsirado ir Anglijoje; neveizinti ir nuozmiausius persekiojimus augo valkatų ir elgtų pulkai kas kartą labiau, nes daugybė žmonių buvo pavaryta nuo laukų, ponams pavertus armenis ir ganyklas; reikėjo tik tame krašte protestantų reformacijos bausmės papildyti krikščioniškąją meilę. Elzbietai karaliaujant buvo išleista įstatymai apie pavargėlius (Poor laws), kurie prisakydavo kiekvienai parapijai užlaikyti savo pavargėlius; jie dar ir dabar užsilaiko. pilnai apsirėiškia juose tikroji buržuazų meilė artimo, kad net pavargėlių užlaikymas yra užkraunamas ant pačių pavargėlių; taip paveizdant turtingos Londono parapijos, kuriose dėlei brangumo sandomųjų būdų nėra visai pavargėlių, nemoka pavargėlių mokesčių, o tuom tarpu darbininkų kvartalai, kuriuose pavargėliai susirenka be skaitliaus, yra apkrauti sunkia mokesčių našta jų užlaikymui. Buržuazija pati sutvėrė beturčius pavargėlius, idant pagaminti sau pigius darbininkus, o kaip šių skaitlius perėjo visą tą skaitlių, kurį jie galėtų aprupinti darbu be numazinimo savo pelno, tai išvarė ji nereikalinguosius, atliekamuosius žmones iš miesto, išsiuntinėjo juos aprupinimui ir jų gimtines vietas ir ėmė dargi juos bausti kalėjimu ir rykštėmis: ji padarė nusikurimą ir neturą nusidėjimu, nes pavargėlis jau negalėjo būti naudingas jai prie pagaminimo lobiu.

Pavargėlių kliasimas tuojaus pirmosiose dienose revoliucijos 1789 m. priėmė pobūdį gana aštrų ir staigų. Bailly, kurį buvo išrinkę Paryžiaus miesto galvinis, idant sumažintų skaitlių dėlei politiško kryžio išmestų ant gatvės darbininkų, surinko juos dideliais būriais ir aptvėrė — apie 18000 žmonių — lyg laukinius žvėris ant Montmartre'o (Montmantr'o) kalno. Griovėjai Bastilijos saugojo tenai darbininkus su kanuolėmis, su degančiais žiburiais rankose. Šitoks apsiėjimas revoliucijinių buržuazų, kurie, anot deklaracijos, buvo katik pradėję revoliuciją, idant „išgelbėti žmoniją“, aiškiai parodė, kokio apsiėjimo gali vėliaus sulaukti darbininkų kliasos, jeigu tik buržuazai laimės.

Berods paskui, prireikus tikro ir atkaklaus liaudies pasipriešinimo bei atspirties prieš Europos monarchų sandorą, išleido revoliucijiniai buržuazai atsišaukimą į liaudį, kuriame šaukė prie jos narsumo, o idant tikrai paklausytų šito atsišaukimo, pradėjo auginti ją, net suvuodegijauti, o biatru apsiėjimą atidėjo kitam sykii; jie su iškilme ir trenksmu prisiekė, kad padalins tarp respublikos (Toliaus bus).

## IŠ VISUR.

Prisakius teisnui, Londono bankas išdavė jamė padėta raštą prancuzo Henry Lemoine, kuriame yra paslaptis dirbimo tikrų deimantų, ir tai tokio didumo, kokio kas nori. Mat Lemoine Paryžiuj likosi suareštuotas, buk jis prigavo daugelį deimantų pardavinėtojų ir už savo be vertės išradimą išspaudė daug pinigų. Nuorašas Lemoine rašto bus pasiųstas Paryžiaus teisnui; iš jo bus galima matyti, ar Lemoine yra prigavikas, ar tikrai moka deimantus padirbti.

1 d. gegužio Peterburge savo gyvenime pasikorė išleidejas demokratų partijos laikraščio „Re“, Julian Bak. Mat jis įdėjo į savo laikraštį apie 2 milijonų doliarų ir juos nuzūdė. Dabar demokratų renka pinigų tolesniam laikraščio „Re“ išleidimui. Bet kodėl jie ne prisidėjo prie išleidimo Bakui gyvam esant? Ar tik nusizūdžius jam jie suprato laikraščio reikalą?

Danietis Kundsens, jau pagarsėjęs išradėjas, pagarsino Londono laikraščiuose, jog jis su pagalba savo išradimo, pasinaudodamas iš bevielionio telegrafo, iš Londono privertė dirbti Paryžiuj statomą Linotype masiną. Išradėjas užtikrina, jog tokiu būdu bus galima į valandą laiko sustatyti 3000 žodžių.

Pietiniame Egipte, netoli Chartumo, likosi užmūsti du angliški urėdinkai. Provincijos gubernatorius su kariūnėmis ištraukė nubauti užpuolikus, bet ant jų užpuolė užmūšę šalininkai dervisai. Mušyje gubernatorius likosi pašautas, o du oficerai užmūsti. Kiek krito paprastų kariūvių, nežinia.

Londonan atėjo žinia, jog apie 20000 ginkluotų afganų įsiveržė į Indijas ir stengėsi užimti tvirtovę Khyber perėjimą, bet jų užpuolimą anglijonai kariėviai atmušė. Paskui jie apgulė miestą Lundikhatal. Kita ginkluotų afganų dalis stengėsi įsiveržti į Indijas per Litke perėjimą.

Neseniai vienas ukinkas Bavarijoje, kaime Masdorf, radęs buke granatą, parnešė namon; manė, kad granatas ne užprovytas, todėl jį vartojo vietoj liktoriaus. Kalbant kartą ukinkinio šeiminiai karunka, žvakė pridėgė iki skylių ir granatas su baisy smarkum plyšo. Penki šeimosnys sanariai granato šukii likosi užmūsti.

Brazilijos kongreso užgirtos tiesos, kurios paskiria bausnę 100 milreisy (106 dol.) už negerą judėjimą tautiškojo hymno. Kiek tai bausmių Amerikos lietuviams atseitų mokėti už mūsų giedamą marseletę? Juk ji ištikro sudarkyta.

Guatemalėje, karės ministeris su kariūnėmis įsiveržė į konsulatą Urugvajaus ir suareštavo ten pasilėjęs Honduraso konsulį Mundenze. Dėl to atsitikimo Honduras traukia savo kariūnėn ant Guatemalės rubežiaus ir dėlto vidurinė Amerikoje vėl gali kruvinas karas užgimti.

Netoli Portsmoutho, Anglijos pakrantėse, ant angliško kariško laivo „Britania“ explodavo gariinis katilas. Explozijos penki juvininkai tapo labai sunkiai užgauti.

Persijoje sukilo kundai. Jie užėmė daugumė armėnų apgyventą miestą ir išskėdė 200-jų gyventojų. Iš Persijos Armenijos armėnėčiai bėga į kitus apskrėčius, daugumas jų bėga į Maskoliją, nes bijosi, kad jų sukėlė kordai neisškerstų.

Netoli Pescadore's salų, ant Didžiojo oceano, ant japoniško kariško laivyno skraiduolio „Hatushima“ explodavo švis ir laivą išardė. Iš buvusių ant jo 300 žmonių, išgelbėjo 141, kiti prigirė.

Vokietijos izdo ministeris apreiškė parlamente, jog uždegimui izdu nepritekliaus, nors išlaidos izdu padidintos, per penkis sekantčius metus Vokietija turi pasiskolinti milijardą markų.

Darbininkų Sventėj 1 d. gegužės šimet Vokietijoje dalyvavo daug maziau darbininkų negu pernai. Šimet viskas atsiuvo ramiai, susirėmimų su policija Vokietijoje bent nebuvo.

Popiežius rengiasi pakelti i kardiolus: vatikano rumo prižiūrėtoja kun. Bishti ir kun. Del Monte, buvusį popiežiaus nuncijų Austrijos; teipgi ketina i kardiolus pakelti vieną Amerikos vyskupą.

Laikraščiai praneša, jog pereitą sanvaitę užgimė mušis tarp Nicaraguaus kariūnėn ir Mosquito indijonų (vidurinė Amerikoje). Mušyje likosi užmūstas indijonų vadovas.

Kopenhagene, Danijos sostai, pilij likosi įrengtos puikos kapinės sunims, katėms ir paukščiams. Ant kapų ten yra puikus paminklai su visokiais parašais. Dabar tokias žvėris kapines rengiasi įrengti ir Berlyne.

Pietinėje Amerikoje, respublikoj Peru užgimė revoliucija prieš prezidento Pardo valdžią. Aplinkinėse Lima revoliucionieriai išgriovė tiltus, bandė nupiaustyti elektriskų žiburių vietas, bet tas nepasisekė.

3 d. gegužio Carskame Sele, caro rume, atsiuvo vestuvės brolio Švedijos karaliaus su maskoliškąją caro giminės kunigaiščiu te Marija Pavlovna.

Duganoj vidurinėje Afrikoje, čiabuvių užpuolė ant mazos, iš 31 kariėvio ir 3 oficerų kariūnėnės dalies ir visus žmones išmūšė. Daguna priguli Prancuzijai.

Ant vokiškojo kariškojo laivo „Elsas“ explodavo torpėda. Explozijos du juvininkai likosi užmūsti, o šėsi tapo suzeisti.

Netoli Fezzo, Morokko sultanate, buvo smarkus mušis tarp besivaržančių sostų brolių — Abdel-Azizo ir Mulai Hafigo. Pajiegos Mulai Hafigo likosi pergalėtos ir jis, su jų likučiais pabėgo į Tadžla.

Susirėmimo politiskų partijų mieste Fort de France, ant salos Martinique (Antilių sala) diktai žmonių tapo užmūsti, o dar daugiau suzeistų. Sala Martinique priguli Prancuzijai.

Sulyg atėjusių Londonan žinių maskolii užėmė 12 ketvirtainių mylių Persijai prigulincios žemės.

29 d. balandžio Lissabonaj likosi iš naujo sušauktas Portugalijos parlamentas. Parlamentą atidarė karalius Manuel.

Esantis ant salos Sicilijos vulkanas Aetna vėl pabudo, iš kratero kyla liepsna ir naktimis apšviečia visas aplinkines.

Siame sukilo prieš valdžią gyventojai Batanbang apskrėčio. Taisai apskritys nors pats valdosi, bet yra prancuzų globoj.

Ant Filipinų salų, mieste Antipalno, nuo žaibo užgimęs gaisras išnaikino 400 namų.

2 d. gegužio pas carą atsilankė Švedijos karalius.

## VIETINĖS ŽINIOS.

Policijos šventę apvaikščios kaip paprastai Chicago miesto valdininkai: bus tai 22 metinės sukaikintos explizijos bombos mestos ant Heimarkt placiaus, kurių keli policistai likosi užgauti. Apvaikščiojimas surengtas miesto majoro Busse ir policijos perdėtinio Shippy, pasigarsinusio savo narsumu susirėmimo su žyduku Auerbachu.

Pereitą nedėlios vakarą, ant Sheridan Road likosi už per greitą važinėjamą automobilį suareštuoti du Chicago milijonieriai: gyvenantis pn. 3731 Prairie ave. Channey F. Dewey ir Charles F. Paxton, gyvenantis pn. 140 Astor str. Milijonieriai, žinoma, nenorėjo pasiduoti, bet policistai nenorėjo išimimo daryti ir suareštavo juos.

Chicago sveikatos užveizda, užstojuos vasarai, persergsti gyventojus prieš muses, kurios yra tikrosios platintojos limpančių ligų. Reikia todėl muses naikinti, ne duoti joms namuose prisiveisti.

Pereitos nedėlios dieną, International teatre buvo darbininkų susirinkimas. Kalbėjo prezidentas American Federation of Labor, Samuel Gompers. Jis kalbėjo apie paskutinius įsikisimus teismų i darbininkų kovą su darbdaviais, jų stojimą darbininkų prieš pusę.

Ant kertės West 39 ir Iron str., įtaisose Chicago Reduction Co. explodavo kerosinas. Explozijos trioba iš dalies likosi sugriauta, jos ir 8 ypatos likosi užmūstos. Bent tiek negyvylių ištraukė iš po triobos griuvėsių. Suzeistų žinoma, yra daugiau.

Ant kertės Lake ir Halsted str. likosi gatvinio karo pervaizuos 44 metų Juozas Jarvis. Karo ratai sulaužė jam koją. Jarvis mat norėjo užsokti ant bėgančio karo, bet vietoj užsokti ant karo pateko po ratais.

Pereitos nedėlios naktij, negalėdama užmirti pirm kelių sanvaizių pasimirusio vaiko, savo gyvenime nusišovė 30 metų moteris, Mabel White.

## Redakcijos atsakymai.

Lapinskui, Clevelande. Nesu prantame, ką turėtų reikėti ir ką turėtų pertikrinti atsijstas patalpiniui rastelis? Jeigu statote ypatai reikalavimą, tai prie ypatos reikia ir kreipties, bet ne i laikraštį su reikalavimu, kad laikraštis dar tą ypatišką reikalavimą patalpintų. Jeigu Tamistos norite originalą grasinančio laiško matyti, tai reikia kreipties prie to, kam laiškas rašytas, taigi prie kunigo Halaburds, kuris atsiuntė tik nuorašą. Reikalaujant ko, reikia bent reikalavimą apmąstyti ir juokingų nestatyti.

Ežini, Broklyne. Jau tą patį aiškina kiti. Ir jų rastus atėjo trumpinti, nes laikraščiai tai ne pagelbininkai policijos. Jeigu policijai reikia ką gaudyti, tai ji privalo pati savo užduotį atlikti. Apkundimai, nurodymai policijai laikraščiams netinka. Todėl Tamistos raštas negali patilpti. Ir tie visi Broklyno lietuvių vaidai tai vietiniai, jiems laikraščiai negali per daug vietos pašvesti. To pakanka, kas tilpo.

Lewistoniečiui. Kad socializmas priešai prie tinkamos ir netinkamos progos juos niekina, kaip peikia ir socialistai savo priešus, tai visiems žinomi dalykai, talpinti kiekvieną keno nors neprilankų socializmui išsitarimą negalima, ypač kad kalbos tos viena kitai panašios. Todėl ir Tamistos rastelis netilps.

Ambrazaiciui. Atsišaukimuose negalima i nukrypti nuo mierio kuriam Atsišaukimas leidziamas. Niekio kito juose negalima kisti kaip tik tą, kam Atsišaukimas leidziamas. Todėl rastelį atėjo trumpinti, iš jo išmesti viską, kas neturi susiršimo su mieriu, kurio atsiėkimui Atsišaukimas likosi išleistas.

## APGARSINIMAI.

## NUO BELL CLOTHING KORPORACIJOS.

The Bell Clothing Korporacija, susidedanti iš lenkų ir lietuvių, atidarė Drapanų Storą 1904 metuose po No. 983 Milwaukee ave., o 1906 metuose atidarė antrą storą po No. 3246-3248 So. Halsted st. ir nors prie jų prigulėjo apie 800 akcijonierių lenkų ir lietuvių, bet kad neturėjo užtektinai pinigų, ne praktikos biznyje, turėjo subankrutyti. 23 sausio, 1908 metuose skolininkai atidavė jos abu storų i receiverio rankas, kad išparduotų tavorus ir apmokėtų jų skolas po kiek ant kurio užteks. Receiveris 28 dienų vasario išpardavė Halsted st. storą ant licitacijos, iš kurio išrinko apie \$12000.00. Store ant Milwaukee ave., receiveris pats pardavinėjo tavorus reguliariškai, ne iš licitacijos, iki 23 d. balandžio skolininkams rinkdamas pinigus. Ant galo, 23 d. balandžio susitarė Bell Clothing akcijonieriai atpirko nuo receiverio pasilikusius tavorus ir meblius štoro Milwaukee ave. ir dabar The Bell Korporacija pati valdo savo storą. Tuli akcijonieriai, kad išgelbėti savo storą, dėjo iš naujo pinigų ir pasistengė jį atpirkti nuo receiverio rankų i dapiroko naujo tavoro už \$7000 ir dabar veda prekybą pati korpo-

racija taip kaip ir visi kiti storai. Receiveris surinkė pinigus apmokėjo visus skolininkus pilnai apart \$10.000, ant kurių jiems buvo duota gvarancija ir apart tulo nuosimčio nuo tų, su kurioms buvo skolini pinigai.

Dabar The Bell Clothing Korporacija ketina užvesti visą naują tvarką, kad jau antru sykii neinklimpti i skolas, bet kad išsimokėti likusias skolas ir daryti biznį taip kaip ir kiti storai. Visi akcijonieriai liekasi pripažintais už legaliskus akcijonierius ir visi turi lygias tiesas prie minėto štoro taip, kaip ir pirmiau. Minėta korporacija turės savo abelną susirinkimą petnyčioj, 8 d. gegužio, 7 val. vakare, Walsho salėje, prie ul. Noble, Emma ir Milwaukee ave. ir ant šio susirinkimo kviečia visus akcijonierius lietuvių ir lenkus pributi, kur korporacijos administracijos ir išduos pilną raportą iš bėgio reikalų minėto štoro. Kiek skolų atmokejo, kiek pasilikto neatmokėta, kiek šiadien minėtas storas yra vertas, kokias tiesas prie jo turi akcijonieriai ir kiek jų akcijos šiadien yra vertos.

Todėl turintieji akcijas minėtoje The Bell Clothing Korporacijoj pasirupinkite visi buti ant šio susirinkimo, o dazižinosite viską apie savo akcijų vertę ir biznio stovį.

## SVARBUS ISRADIMAS.

Kaip daktaras Harvey apskelbė savo išradimą sulyg bėgimo kraujo žmogaus kune, tai ji sutiko su pajukimu ir niekas tartum nepripažėjo tam svarbos. Šiadien mes žinome, kaip taisykliškai kraujas bėga ir kokią rolę jis lošia mūsų kune ir kad tik reikia užlaikyti jį grynų, idant džiangtis sveikata ir stiprybė. Mės teipgi žinome, kad jis vienval pasidaro iš maisto ir kad užlaikymui jo vienval grynų reikalinga yra turėti gromuliojimo organai priderinami veiklume. Toliaus mes žinome, kad Trinerio Amerikonis-kasis Elikysras Karčiojo Vyno yra vieninteliu ištikimu vaistu sublogusiam, pailsusiam, sergančiam gromuliojimo organizmui. Jis veikia tiesiog ant gromuliojimo organų ir padaro juos tinkančiais priimti ir sugromulioti bile kokį maistą ir paskirstyti jį i gerą kraują ir išmetas. Jis suteiks tau gerą valgmą, tikrą gromuliojimą, gryną kraują, sveiką išveizdą, kuno stiprumą ir energiją. Gaunamas aptiekose. Juozapas Trineris, 616-622-26 Ashland ave., Chicago, Ill.

## Draugysčių reikalai.

Lietuvių Giedorių Draugystė stato pirmu kartu Chicagoje ant scenos Žemkalnio melodramą

## "BIRUTE"

Muzika M. Petrausko. Nedėlioj, 31 gegužio, 8:15 vak. INTERNATIONAL TEATRE kampas Wabash ave. ir Hubbard Court (trys blokai) i pietus nuo Van Buren St.). Tikietų kainos: \$1.00, 75c, 50c ir 25c. Ložos po \$9.00. Choras iš 150 ypatų.

Veikalas parodo kaip "Birute", paprasta Palangos mergaitė, tapo moterimi Didzio Lietuvos kunigaikščio Keistučio. Veikalas painatas iš istorijos, parodo jame būdą, apdrėdus ir tikėjimą senovės lietuvių, mūsų prabėčių, ką kiekvienas lietuvis turi butinai pažinti. Užtai raginkite atsilankyti visus savo draugas ant "Birutės", nes daugiau, gal neteks matyti šitą perstatymą.

## SUSIRINKIMAI.

Birželio 7 d. š. m. 3½ valandą po pietų "Aušros" i kuopos turi įvykti mėnesinis susirinkimas. Jau šimet du turėjusiu įvykti posėdžiu neįvyko, nes šnariai susirinkti nenorėjo dėlei nežinomų priežasčių. Reikia apsvarstyti keletas labai svarbių dalykų. Prievulu išako kiekvienam šnariui skyrium ir visiems drauge atvykti pažymėtame laike i paprastąją susirinkimų vietą, Fellow Ship Hall šale Halsted st., prie 33 Pl.

Kuopos sekretorius, J. Sutkus. P. S. Aštunta "Aušros" draugystės prelekcija liekasi atidėta ant 17 d. gegužio.

## PIKNINKAS.

Philadelphia. Mės, septynios draugystės iš vieno laikysime piknyką 23 d. šio mėnesio Washing-tono darže ant 26 gat. ir Allegheny



ave., kur bus visokios juokingos žaismės, kaip ve: Vyrų lenktynės maišiuose, Vyrų traukimas virvės, moterų lenktynės, vaikų lenktynės, mergaičių lenktynės, mušimas puodų užrištom akimi, dviejų porų šokimas valco; kas geriausiai atliks, gaus dovanas, o kiti turės progą gardžiai pasijuokti. Visus sirdingai kviečia

Komitetas.

## Pajieškojimai.

Pajieškau M. Staselio, Kauno gub., Vilkmergės pav., Ašėgalio kaimo, Subačiaus val., gyvena kur apie Waterbury, Conn. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Jonas Stake,  
132 S. String St., Chicago, Ill.

Pajieškau savo draugo Kazimiero Adomavičiaus, Kauno gub., Šiaulių pav., Vaigavos parap., Barškių sod., 4 metai kaip Amerikoje, 3 metai atgal gyveno Melrose Park, Ill. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Adomas Kasparavičius,  
4545 S. Hermitage av., Chicago, Ill.

Pajieškau Stanislovo Naruševičiaus, Vilniaus gub. ir pavieto, Rešanos vol., Nemenčinio kaimo, Tartoko parap.; turiu jį svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Antanas Plušciauskis,  
205 Wallis st., Scranton, Pa.

Pajieškau savo brolio Juozo Vienio, Suvalkų gub., Vladislavo pavieto Griskabudžio parap., Vinkšniupio kaimo; turiu jį svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Jokubas Vienis,  
908 W. Market st., Scranton, Pa.

Pajieškau savo pusbrolių Francisiaus, Antano, Vincento ir Petro Simkų, Kauno gub., Raseinių pav., Skaudvilės val., Semėnų vol., seniau gyveno Chicagoje, Ill. Visi jau per 10 metų kaip Amerikoje. Jie patys ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Barbora Simkaitė,  
860 — 34 Pl., Chicago, Ill.

Pajieškau savo brolio Petro Termeno, Kauno gub., Šiaulių pav., Triskų vol., Demeikių sods, 6 metai kaip Amerikoje, 2 metai atgal gyveno Chicago. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Leonas Termenas,  
56 N. Margin st., Boston, Mass.

Pajieškau savo pusbrolio Kaz. Andriuno, Kauno gub., Vilkmergės pav., Atikonų sod. 15 metų kaip Amerikoje; turiu jį svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Vincenas Pesina,  
87 Emerald st., Garner, Mass.

Pajieškau savo tėvo Stanislovo Rimkaus, Kauno gub., Telsių pav., Luokės parap., Rudupių kaimo. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Jonas Rimkus,  
4458 S. Wood st., Chicago, Ill.

Pajieškau savo draugų Kazimiero ir Jono Gudų, Kauno gub., Pa-nevėžio pav., Pasvalio parap., Megonių kaimo. Jie patys ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Jonas Rinkevičius,  
Red Burn, Pa.

Pajieškau Jono Kazalecio ir Jono Zubkaus, abu Kauno gub., Šiaulių pav., Saduvos miestelio, pirmiau gyveno So. Afrikoje, Cap-tan mieste. Jie patys ar kas kitas teiks duoti žinią adresu!

Jonas Sukis,  
1015 Market st., De Kalb, Ill.

Pajieškau savo draugo Jono Laugailio, Kauno gub., Raseinių pav., Batakių vol., Stegivių kaimo, 4 metai atgal gyveno Somerville, paskui iškeliavo į farmas, dabar, girdėjau, kad gyvena Chicagoje; turiu jį labai svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Ant. Gargas,  
21 Jefferson st., Cambridge, Mass.

Pajieškau darbo salinę už bartenę. Kalbu lietuviškai, lenkiškai, vokiškai ir susikalbu angliškai; esu 21 metų amžiaus. Mano adresas:

Jonas Zalis,  
605 Grand ave., Chicago, Ill.

Pajieškau savo brolio Vinco Rudzinskio, apie 25 metai kaip Amerikoje, pirmiau gyveno Luzerne, Pa., paeina iš Suvalkų gub., Marijampolės pav., Palašių kaimo. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Juozas Raziavičius,  
25 N. Lenard st., Waterbury, Conn.

Pajieškau savo dedės Adomo Talados, Kauno gub., Vilkmergės pav., Sesikų parap., dveji metai atgal gyveno Springfielde, Mass. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinią adresu:

Jurgis Talala,  
64 Market st., Brighton, Mass.

Pajieškau savo pusbrolio Ant. Pardavimo, 36 akrai geros žemės; 6 kambarių staba, tvirtas ir dvi kitos trobos; 35 mylios nuo Philadelphia. Rašyk šiandien, arba ateik patys pas: Chas Urnich, 45 La Salle st., Chicago, Ill.

## Ant Pardavimo.

Parsiduoda farmą už \$1200; 36 akrai geros žemės; 6 kambarių staba, tvirtas ir dvi kitos trobos; 35 mylios nuo Philadelphia. Rašyk šiandien, arba ateik patys pas: Chas Urnich, 45 La Salle st., Chicago, Ill.

Reikalaujame gerų agentų visur mūsų kompanijai; yra duodamas geras pelnas: Chas Urnich, La Salle st., Chicago, Ill.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda lietuviškai lenkiška sankrova valgomų daiktų ir mėsos su kaininiais švarkais, vežimu, arkliais ir įtaisomis dėl išvažiavimo kitan miestui. Atsiųskite reikiamą adresą: 121 W. Huron st., tarp Centre ave. ir Noble st.

Parsiduoda farma 40 akrų žemės su trobomis, visoms mašinoms ir 6 karvėms už \$2,500, Pulaski Brown apskrityje, Wis. Išdirbtos žemės yra 35 akrai, žemė yra gera ir žmogus su šeima geriausia gali verstis negu mieste su vaizba arba turėdamas namus. Atsiųskite reikiamą adresą:

S. Blinistrob,  
3144 Auburn ave., Chicago, Ill.

Parsiduoda salionas nevisai brangiai lietuvių apgyvenimui — tik kama valgnamui ar mažam viešnamui; puikus alus ir vietos lygtal. Namas yra pačiame mieste, trejoms luboms ir pigi randa. Atsiųskite reikiamą ypatiskai arba per laisną adresą: First National Bank, Kenosha, Wis.

Ant randos puikus 7 ruimais gyvenimas, garu šildomas, gazo ir elektros šviesa, šaltas ir šiltas vanduo visada. Atsiųskite pas A. Olszewski, 3252 S. Halsted st.

Ant randos labai pigiai visai nauja krautuvė ir gyvenami kambariai. Galima apversti ant valgučio, viskas už \$200. Vieta Pietvakarinis kampas 47 ir Elizabeth gatvių, arti Centre ave. Klausis pas I. H. Schoen, savininką, 112 Clark st., arba pas agentą.

## Reikalavimai.

Reikalauja tuojaus penkių organizatorių apdardimo Bendrovė. Gera mokeskis kompetentiškiems. Atsiųskite reikiamą tarp 9—2 val. ryto, 466 W. North ave., 2-ros lubos.

Pranešu savo draugams ir pažįstamiems, kad atidariau salūną po Nr. 56 W. 25 st., Chicago, Ill. 2 d. gegužio ir užlaikau šaltą alų, gerą degtinę ir kvepiančius cigarus. Nepamirškite atsilankyti pas mane.

A. Brukinis.

## ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!

Reikalauju pinigų tuojuotais. Kaina tik \$200.00 — \$200.00 įmokėjimui. Nelaik apžiūrėti mano keturius kambarius grįžios.

Pietvakarinis kampas 37-tos Pl. ir Sacramento Ave. Sėdyba 41x125. Grįžia gerame stovyje. Kas pirmas, tas geresnis. Imk kare, su parašu Archer Ave. ir 38 gat. karą iki Sacramento Ave. ir paeik į šiaurę iki 37 Pl. Rasi namie kas vakaras ir šventomis dienomis.

ATIDAI PIETŲ DALIES!



joje galima tiek daug pamatyti kaip  
ir serijoje I.

**SERIJA VI.**

12 telp ant masyto gautuko paveikslė-  
lių pundelyje. Prekės 75c. už pun-  
delį.

Sitoje serijoje gražiausi paveikslė-  
liniai. Labai aiškūs, yra dirbti gabiau-  
sų artistų, brangaus darbo. Į juos  
stūrint matoma viską telp aiškiai kaip  
kad prieš akis nebūtų jokio paveikslė-  
lio, bet tikrai gysla regkla.

Atmintinė, kėd visų podytos pre-  
kės yra tik už paveikslėlius be Tele-  
skopu. Pats Telekopas kaštuoja \$1.  
Vieno Telekopu užtenka ant visų ir  
visokių paveikslėlių turėti, tai vienas  
Telekopas užtenka jiems visiems.

Vienas Telekopas užtenka visokiems  
paveikslinai. Kada turi telekopą, tai  
gali žinti paveikslus kokius tik nori ir  
visi tiki į tai patį telekopą.

Įsigydami pinigus ant telekopų ar  
ant kitokių reikalių visada adresuokite:

**A. OLSZEWSKI,**

**3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.**



